Strategia Rozwoju Gminy Stara Biała

na lata 2025 - 2030

Spis treści

1. Wstęp ... 4

2. Podsumowanie diagnozy ... 6

2.1. Sfera społeczna ... 6

2.2. Sfera gospodarcza ... 15

2.3. Sfera przestrzenna ... 19

2.4. Synteza diagnozy ... 22

3. Wyzwania rozwojowe Gminy Stara Biała ... 25

4. Wizja oraz cele rozwoju Gminy Stara Biała ... 29

5. Priorytety oraz kierunki rozwoju Gminy Stara Biała ... 32

Cel 1. Gmina przyjazna dla mieszkańców ... 32

Cel 2. Gmina otwarta na rozwój ... 36

Cel 3. Gmina chroniąca środowisko ... 37

6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Stara Biała ... 41

6.1. Struktura sieci osadniczej gminy Stara Biała wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych ... 41

6.2. System powiązań przyrodniczych na obszarze gminy Stara Biała ... 44

6.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych ... 49

6.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej ... 51

7. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Stara Biała ... 57

8. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa ... 61

9. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy ... 64

10. System zarządzania strategią ... 65

10.1. Zasady wdrażania i monitoringu ... 65

10.2. Ramy finansowe i źródła finansowania ... 66

10.3. Wytyczne dla sporządzania dokumentów wykonawczych ... 68

10.4. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia ... 69

11. Spójność strategii rozwoju gminy ze strategią rozwoju województwa ... 73

12. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko 79

13. Spis map, rysunków, tabel i wykresów 80

1. Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2025 – 2030 opracowana została w oparciu o art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2024 poz. 324), art. 10 f ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2024 poz. 1465), art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112) a także Uchwały Uchwała nr 12/III/24 Rady Gminy Stara Biała z dnia 20.06.2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2025-2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.

Proces formułowania Strategii, w tym określenie głównych wyzwań rozwojowych na etapie diagnozy, celów strategicznych i priorytetów, kierunków działań, wskaźników monitorujących realizację strategii, oparty został na zasadach partnerstwa lokalnego – podczas konsultacji społecznych w formule warsztatów – przy zaangażowaniu przedstawicieli życia społecznego, gospodarczego oraz politycznego.

Strategię opracowano z uwzględnieniem zasad zgodności programowej z podstawowymi dokumentami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi.

Prace nad tworzeniem części strategicznej rozpoczęto od sformułowania wizji i misji rozwoju, po zakończeniu prac diagnostycznych. Następnie zostały określone cele strategiczne, priorytety oraz kierunki działań. W strategii położono nacisk na wytyczne prowadzenia polityki przestrzennej gminy. Model funkcjonalno-przestrzenny wskazuje na oczekiwane zmiany w sposobie funkcjonowania gminy po zrealizowaniu celów strategicznych.

Strategia Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2025 – 2030 jest dokumentem, który wytycza ścieżkę rozwoju lokalnego w perspektywie wieloletniej. W dokumencie uwzględniono opinie, zgłoszone potrzeby mieszkańców, liderów lokalnych oraz zewnętrzne czynniki rozwoju.

Rysunek 1. Schemat prac nad Strategią Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2025 - 2030

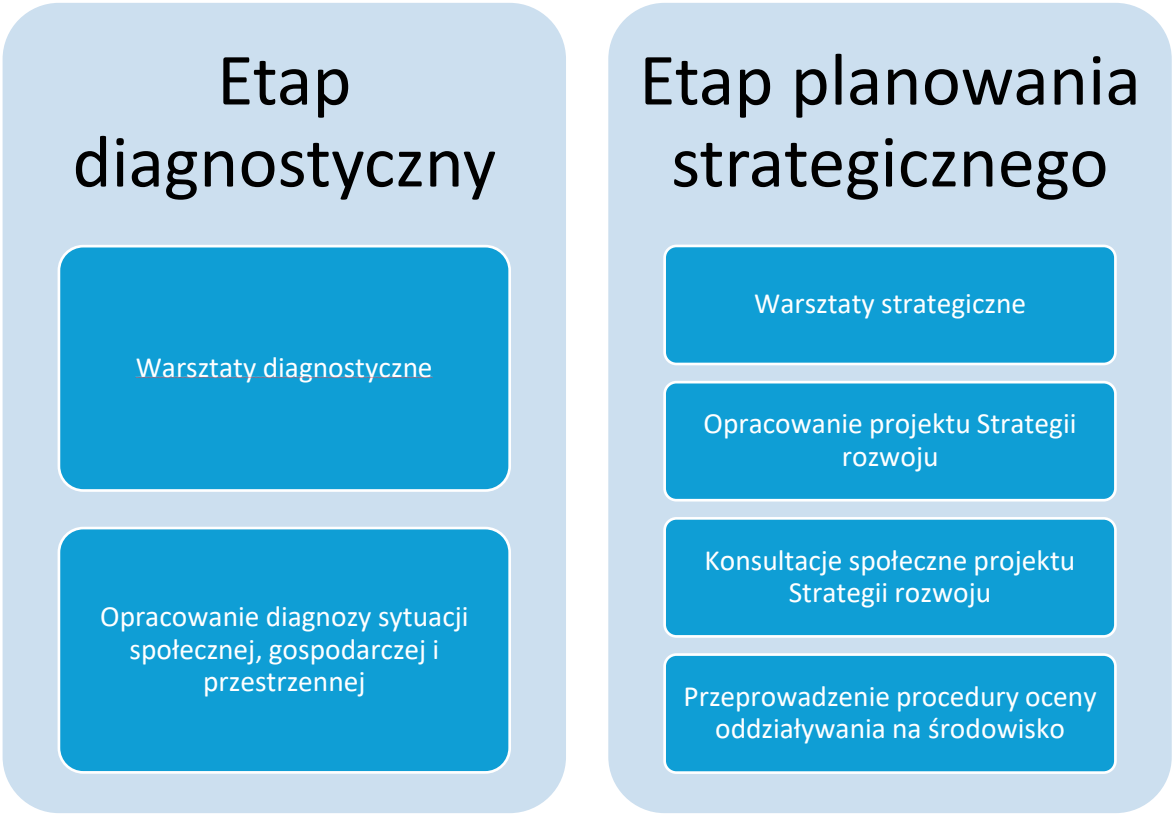

Źródło: Opracowanie własne

2. Podsumowanie diagnozy

2.1. Sfera społeczna

Sytuacja demograficzna

Wg danych GUS w 2023 roku gmina Stara Biała liczyła 12 265 mieszkańców. Gmina Stara Biała charakteryzowała stabilną sytuacją pod względem liczby mieszkańców. Pomiędzy 2017 a 2023 rokiem liczba mieszkańców nie podlegała znacznym zmianom, w 2017 roku wg GUS wynosiła 11 809 osób.

Na obszarze gminy nieznacznie zwiększyła się liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, spadła liczba osób w wieku produkcyjnym. Największa zmiana była widoczna w grupie osób w wieku poprodukcyjnym. Ludność w wieku poprodukcyjnym stanowiła w 2023 roku 17,69% ludności ogółem, ludność w wieku produkcyjnym 62,09% a ludność w wieku przedprodukcyjnym 20,22%.

Porównując strukturę ludności gminy wg ekonomicznych grup wieku gminy Stara Biała i innych gmin wiejskich w skali kraju oraz województwa mazowieckiego, można uznać, iż jest ona korzystniejsza. Korzystniejsza jest bowiem relacja liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. W 2022 roku ten wskaźnik dla gminy Stara Biała wynosił 87,50 przy 99,98 dla gmin wiejskich w kraju, 98,27 dla gmin wiejskich w województwie mazowieckim. Niemniej wartość tej relacji w gminie Stara Biała zwiększała się w czasie, co wynikało ze wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym oraz napływu nowych mieszkańców w wieku produkcyjnym niemobilnym.

Zjawiska starzenia się społeczeństwa istotnie wpływają na sposób prowadzenia polityki rozwoju lokalnego. Obecnie wynika to z dużej dynamiki zmian demograficznych. Szybko rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym wpływa na wzrost potrzeb w stosunku do opieki zdrowotnej i społecznej. Jest to również niekorzystne zjawisko z perspektywy rynku pracy.

Niekorzystnie w gminie Stara Biała kształtowały się wskaźniki ruchu naturalnego, w szczególności w okresie pandemii COVID-19. W latach 2020-2023 notowano wyraźnie ujemne wartości ruchu naturalnego, tj. znaczącą przewagę liczby zgonów na urodzeniami. W tym okresie zmarło w gminie prawie 70 osób więcej niż się urodziło. Można prognozować, iż względnie wysokie wskaźniki zgonów mogą się utrzymać w gminie przez dłuższy okres, co wynika ze struktury wiekowej społeczności gminy.

W gminie Stara Biała notowano bardzo niskie wskaźniki urodzeń. W 2023 roku wskaźnik urodzeń na 1000 mieszkańców wynosił zaledwie 6,52. Wartość tego wskaźnika była na niskim poziomie przez kilka ostatnich lat.

Względnie pozytywnie należy ocenić saldo migracji w gminie Stara Biała. Napływ mieszkańców na teren gminy był w stanie rekompensować zmniejszanie się liczby mieszkańców wskutek procesów

naturalnych. Saldo migracji w gminie Stara Biała było dodatnie w długiej perspektywie czasu. Rokrocznie w ten sposób w gminie Stara Biała przybywało kilkadziesiąt nowych mieszkańców.

Migracje mogą w przyszłości rekompensować ubytek ludności gminy wskutek procesów naturalnych. Struktura wiekowa ludności gminy, tak jak również kraju, jest niekorzystna.

Prognoza demograficzna[1] dla gminy Stara Biała wskazuje na przyszłą znaczną skalę przemian demograficznych. Prognoza ma charakter poglądowy, bazuje na modelu matematycznym uwzgledniającym strukturę wieku ludności i zaobserwowane w okresie od 2013 do 2023 zmiany liczby ludności w poszczególnych grupach wieku.

Zasadniczy wpływ na przyszłą liczbę ludności gminy ma obecna struktura wiekowa, w której liczbowo dominuje wyż demograficzny osób urodzonych w latach 70-80 XX wieku. Prognozuje się, że do 2033 roku liczba ludności gminy Stara Biała wzrośnie o około 500 osób, co związanej jest z obserwowanym trendem migracyjnym. Po 2033 roku przewiduje się, że liczba ludności gminy utrzymywać się będzie na względnie stabilnym poziomie. Należy jednak zwrócić uwagę, iż w najbliższej przyszłości rosnąć będzie liczba osób w wieku 60 i 70 plus.

[1] Wyjaśnienie: prognozę demograficzną sporządzono na podstawie danych GUS w odniesieniu do danych prezentujących liczbę ludności w przedziałach wieku co 5 lat (0-4, 5-9, itd.). Istotne dla sporządzenia prognozy było zachowanie 5-letnich okresów „przejścia" danej kategorii wiekowej do kolejnej. Tj. założono, że kategoria wieku 0-4 za 5 lat przesunie się w całości do kategorii wieku 5-9, a za 10 lat do kategorii wieku 10-14. W prognozie uwzględniono również aktualne wskaźniki odnoszące się do ruchu naturalnego oraz migracji, tj. takie, które notowane były w okresie pomiędzy 2013 a 2023 rokiem. Tym samym „przesunięcie" danej kategorii wiekowej korygowano o wskaźnik „zmiany" jaka nastąpiła w okresie pomiędzy 2013 a 2023 w odniesieniu do wybranej kategorii wiekowej. W odniesieniu do liczby urodzeń założono podobne do obecnych wskaźniki urodzeń. W tym celu obliczono proporcję liczby osób urodzonych w danej dekadzie, czyli osób w wieku 0-9, (tj. osób urodzonych w przedziale czasu pomiędzy 2013 a 2023) do liczby osób w wieku rozrodczym (wiek 20-44). Na podstawie tej proporcji prognozowano liczbę nowych mieszkańców miasta w kategoriach 0-4 i 5-9 w kolejnych dekadach.

Wykres 1. Prognoza demograficzna dla gminy Stara Biała w perspektywie 2053 roku

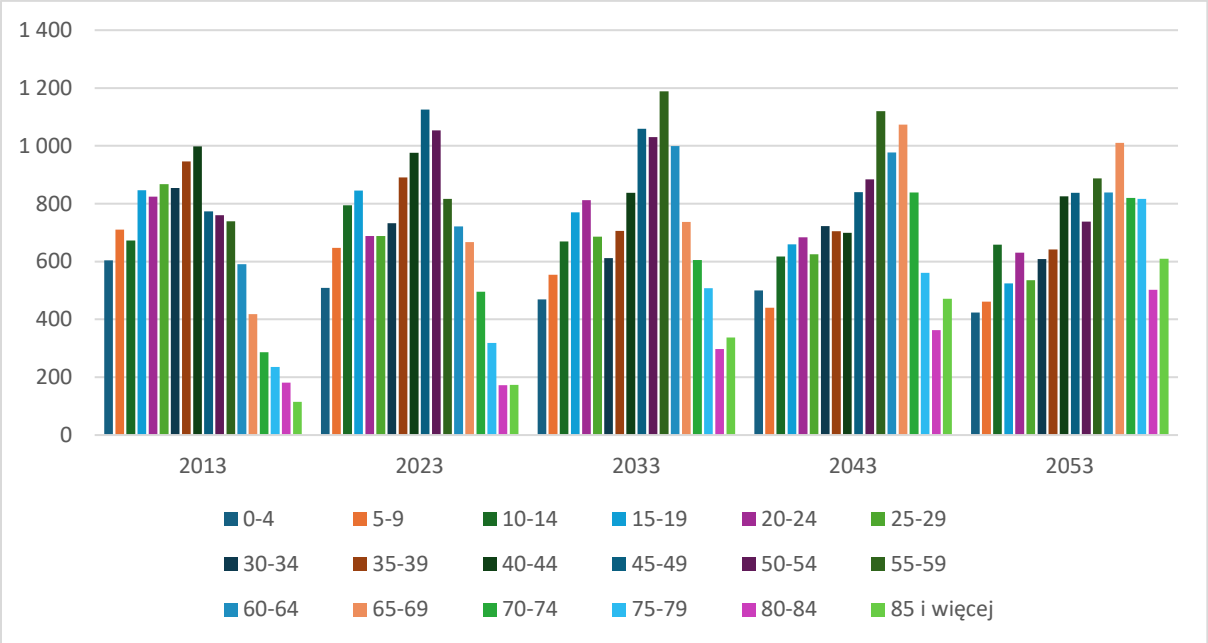

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 2. Prognoza demograficzna dla gminy Stara Biała – stan ludności wg wybranych grup wieku

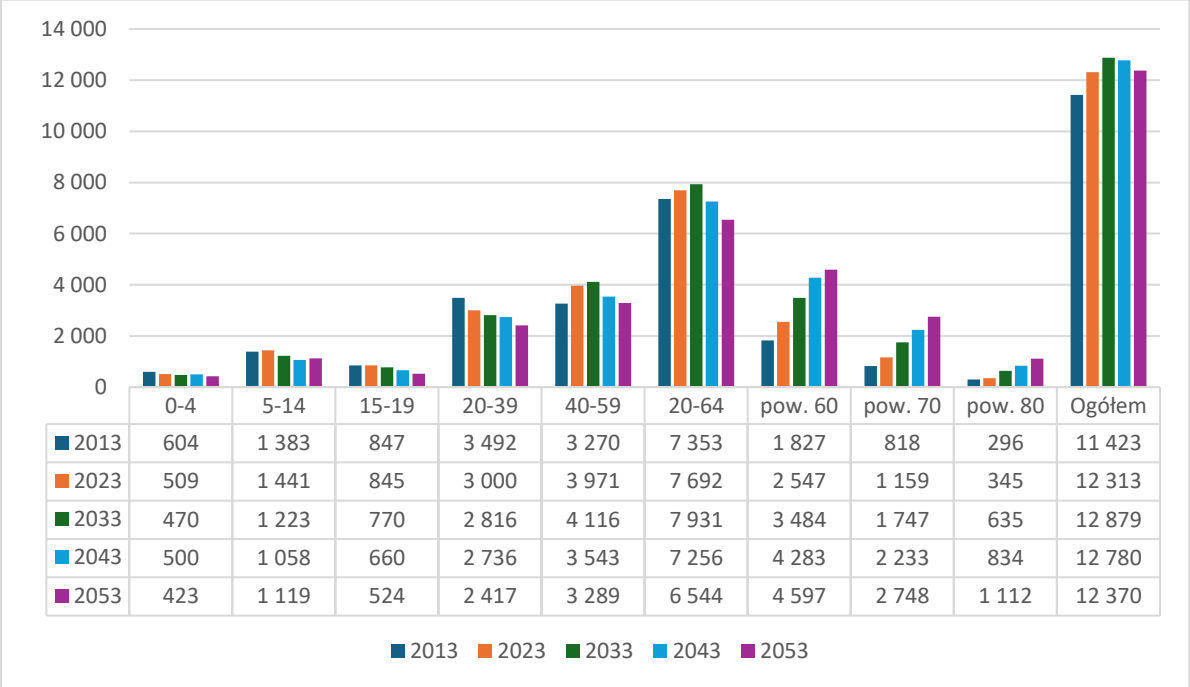

	0-4	5-14	15-19	20-39	40-59	20-64	pow. 60	pow. 70	pow. 80	Ogółem
2013	604	1 383	847	3 492	3 270	7 353	1 827	818	296	11 423
2023	509	1 441	845	3 000	3 971	7 692	2 547	1 159	345	12 313
2033	470	1 223	770	2 816	4 116	7 931	3 484	1 747	635	12 879
2043	500	1 058	660	2 736	3 543	7 256	4 283	2 233	834	12 780
2053	423	1 119	524	2 417	3 289	6 544	4 597	2 748	1 112	12 370

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Mieszkalnictwo

W zasobie mieszkaniowym na Stara Biała dominuje mieszkalnictwo jednorodzinne. Zabudowa terenów wiejskich jest bardzo charakterystyczna i ma duży wpływ na możliwości oraz charakter planowanych działań.

W gminie Stara Biała obserwowano umiarkowany rozwój w zakresie nowych mieszkań. Pomiędzy 2017 a 2023 rokiem w gminie zasób mieszkaniowy zwiększył się o 10,37%. W 2022 roku wskaźnik liczby mieszkań na 1000 mieszkańców wynosił w gminie 300,3. Jest to wartość wyraźnie niższe od porównywanej grupy gmin wiejskich na poziomie kraju (332,4), województwa mazowieckiego (346,3) i powiatu płockiego (325,6). W Polsce wskaźniki dostępności do mieszkań są ciągle wyraźnie niższe od standardów europejskich. Szacuje się, iż w kraju brakuje ponad 2 mln mieszkań. Z drugiej strony należy mieć na uwadze, że liczba mieszkańców kraju będzie się zmniejszać. Pomimo tego prognozuje się, iż popyt na mieszkania będzie ciągle wysoki. Mając na uwadze podmiejskie położenie gminy Stara Biała, należy prognozować dalszy rozwój funkcji mieszkaniowej.

Istotne znaczenie dla oceny dostępności gminnych zasobów mieszkaniowych ma stan techniczny budynków. Wpływa to na znaczną skalę potrzeb w zakresie renowacji, modernizacji, rewitalizacji czy też poprawy efektywności energetycznej budynków mieszkalnych, w tym komunalnych. Należy dodać, iż lokale komunalne są zadłużone na kwotę 292 660,01 zł, co utrudnia prowadzenie polityki mieszkaniowej.

Politykę mieszkaniową gminy należy uznać za jedno z kluczowych wyzwań rozwoju. Istotne będzie kreowanie rozwiązań, które poprawią jakość i standard budynków i przestrzeni wspólnych.

Gmina posiada atuty dla kreowania zróżnicowanej funkcji mieszkaniowej. Jest to między innymi lokalizacja w sąsiedztwie Płocka, dostępność i jakość usług publicznych i rynku pracy. Nie można również nie wspomnieć o potencjale rozwoju funkcji gospodarczej w gminie i jej sąsiedztwie (m. in. sąsiedztwo Rafinerii Płock), co może jeszcze zwiększyć popyt na mieszkania.

Problemy, pomoc, opieka i prewencja społeczna

W latach 2017-2023 w gminie Stara Biała nastąpił spadek liczby osób i gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. Był to trend widoczny również w całym kraju. W 2017 roku 5,1% ludności gminy objętych było pomocą społeczną. W 2023 roku było to już zaledwie 1,8%, mniej niż w gminach wiejskich w kraju (4,2%), w gminach wiejskich w województwie mazowieckim (3,8%) i w gminach wiejskich w powiecie płockim (3,9%).

Na spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej wpływ miała poprawa sytuacji ekonomicznej mieszkańców, która była z kolei wynikiem wzrostu aktywności gospodarczej. W 2023 roku w gminie odnotowano 113 gospodarstw domowych i 236 osób korzystających z pomocy społecznej. W szczególności w okresie między rokiem 2017 a 2021 widoczny był znaczący spadek liczby osób, którym przyznano świadczenia ze względu na kryterium dochodowe. Odnotowano natomiast wzrost liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej powyżej kryterium dochodowego w latach 2020-2022.

W największej skali problemy społeczne na terenie gminy generowane są przez stan zdrowia. W 2023 roku niepełnosprawność była główną przyczyną przyznawania pomocy społecznej w Starej Białej (118 osób). Długotrwała lub ciężka choroba zajmowała pod tym względem trzecie miejsce (71 osób). Prognoza demograficzna wskazuje, iż w gminie Stara Biała rosnąć będzie liczba osób starszych. W perspektywie 2033 r. liczba osób w wieku 70+ wzrośnie z 1,1 tys. w 2023 r. do 1,7 tys. Liczba osób w wieku 80+ wzrośnie w tym czasie prawie dwukrotnie. Udział osób starszych w społeczności gminy utrzymywać się będzie przez najbliższe trzy dekady na wysokim poziomie.

Innym wskaźnikiem, wskazującym na skalę problemów społecznych może być liczba dodatków mieszkaniowych. W Starej Białej w 2023 roku było to 30 dodatków na 1000 mieszkańców. Wartość ta zmalała od roku 2017 o 40% i była prawie trzykrotnie wyższa od średniej dla grupy porównawczej, złożonej z gmin wiejskich w kraju, województwie mazowieckim i powiecie płockim.

Gmina Stara Biała dysponuje rozwiniętym zasobem instytucjonalnym systemu pomocy społecznej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej posiada wieloletnie doświadczenie i szerokie kompetencje prowadzenia polityki społecznej. Starzejące się społeczeństwo jest istotnym wyzwaniem dla gminnego systemu pomocy społecznej. Wzrost liczby osób starszych wymusza poszukiwanie rozwiązań, które zwiększą dostępność do infrastruktury i oferty wsparcia osób starszych, takich jak domy dziennego pobytu, mieszkania chronione i treningowe, usługi opiekuńcze. Ważną rolę w polityce społecznej pełnią i pełnić nadal będą organizacje pozarządowe, co wynika między innymi z promowanych na szczeblu centralnym rozwiązań deinstytucjonalizacji pomocy społecznej.

Istotnym wyzwaniem w gminie Stara Biała jest zapewnianie standardów dostępności. Według wstępnych danych z Narodowego Spisu Powszechnego 2021, w gminie Stara Biała mieszkało 1365 osób z niepełnosprawnościami. Oznacza to, że około 11% mieszkańców gminy Stara Biała borykało się z różnego rodzaju ograniczeniami sprawności.

Wymiar dostępności i włączenia społecznego jest szczególnie istotny na etapie edukacji. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2022 roku w szkołach podstawowych

i ponadpodstawowych na terenie gminy Stara Biała uczyło się łącznie 31 uczniów będących osobami z niepełnosprawnościami.

Kultura

Gmina Stara Biała posiada bogatą i ciekawą ofertę kulturalną, którą można oceniać jako jeden z potencjałów rozwojowych. Instytucjonalnie działalność kulturalna na terenie gminy koncentruje się w Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu oraz Gminnej Bibliotece Publicznej w Starej Białej.

W danych dotyczących uczestnictwa w kulturze widoczny był spadek w 2020 roku spowodowany pandemią COVID-19. W 2023 roku tylko częściowo osiągnięto poziom uczestnictwa w kulturze sprzed okresu pandemii.

Wpływ pandemii COVID-19 na działalność kulturalną widoczny był również w przypadku aktywności bibliotek. W 2023 r. w stosunku do roku 2017, we wszystkich analizowanych jednostkach, odnotowano spadek czytelników bibliotek w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Niezależnie od tego liczba czytelników bibliotek w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, w analizowanych latach, była zdecydowanie niższa niż w grupach porównywanych, którą stanowiły gminy wiejskie w kraju. Wartość wskaźnika dla gminy w 2023 r. wyniosła 58, przy wartości dla gmin wiejskich w powiecie płockim 82, w województwie mazowieckim 99 i w kraju 105.

Gmina Stara Biała na tle gmin wiejskich w kraju, województwie i powiecie charakteryzowała się wyższymi wydatkami na kulturę i dziedzictwo narodowe na mieszkańca. W 2023 roku było to prawie 287 zł na mieszkańca, przy średniej dla gmin wiejskich w kraju wynoszącej 272 zł, w województwie 262 zł i powiecie 182 zł.

Dziedzictwo kulturowe

Na terenie gminy Stara Biała znajdują się zasoby materialne dziedzictwa kulturowego. Znajduje się tu niewiele, bo tylko 13 zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków.

W gminnej ewidencji zabytków znajdują się w sumie 52 obiekty. Poza tym do ewidencji wpisanych jest 134 stanowisk archeologicznych.

Najstarsze ślady obecności człowieka na tym terenie pochodzą z okresu późnego paleolitu (15000-8000 p.n.e.) oraz mezolitu (8000-5000 p.n.e.). Pierwsze ślady osadnicze, zlokalizowane głównie w płn.-zach. części obecnej gminy, datuje się na neolit (ok. 4500-1800 p.n.e.).

Sport i rekreacja

Działania w zakresie sportu i rekreacji prowadzone są poprzez aktywność instytucji publicznych, szkół, klubów sportowych, jak i indywidualnie przez mieszkańców gminy Stara Biała. Wg danych GUS w 2022 roku liczba ćwiczących ogółem w klubach sportowych wyniosła 286, z czego większość (231) to osoby do lat 18.

Oczekiwania odnoszące się do sportu i aktywności fizycznej są jednymi z mocniej pozycjonowanych przez mieszkańców potrzeb rozwojowych. Należy przy tym zwrócić uwagę na różnorodność potrzeb. Zaliczyć do nich należy różne formy aktywności, np. możliwość aktywnego odpoczynku w obrębie terenów zieleni, możliwość uprawiana jazdy na rowerze, czy też spacerów.

Wyzwaniem dla klubów sportowych będą zmiany demograficzne. Spadek liczby młodych osób może spowodować spadek liczby osób ćwiczących. Zagrożeniem dla stabilności klubów sportowych jest także starzenie się kadr trenerskich. Warto również zwrócić uwagę na aspekt powszechności sportu w różnych grupach wiekowych. Istotną rolę pełnią tu między innymi szkoły. Ważne jest moderowanie współpracy pomiędzy różnymi aktorami zaangażowanymi w rozwój sportu, traktując sport jako jeden z czynników budowy zdrowego i aktywnego społeczeństwa. Istotną barierą w rozwoju sportu jest deficyt środków finansowych, zarówno w odniesieniu do działalności klubów sportowych, jak też przeznaczonych na modernizację i rozwój infrastruktury sportowej.

Opieka zdrowotna

Realizacja zadań związanych z opieką zdrowotną w ograniczonym zakresie należy do kompetencji samorządu gminnego. Jakość i skuteczność rozwiązań w większej skali kreowana jest z poziomu centralnego. Jednocześnie kwestia dostępności i jakości opieki zdrowotnej należy do aspektów kluczowych dla rozwoju lokalnego. Ma to swój wyraz także w opiniach mieszkańców gminy Stara Biała.

Gmina ma ograniczone możliwości kształtowania polityki zdrowotnej. Może przy tym realizować działania związane z profilaktyką i kształtować rozwiązania wpływające na zdrowie mieszkańców, np. poprzez realizację wybranych polityk społecznych, wspieranie aktywności fizycznej. W kompetencji samorządu gminnego są również działania edukacyjne. Ww. przedsięwzięcia w tym zakresie realizowane są i powinny być kontynuowane w gminie Stara Biała, przy aktywnym udziale sektora społecznego.

Na terenie gminy Stara Biała zlokalizowane jest NZOZ „Biała”. Poza tym na terenie gminy działa NZOZ w Nowych Proboszczewicach.

Opieka żłobkowa

Na terenie gminy nie funkcjonuje żłobek gminny. Obecnie trwają prace nad budową żłobka i przedszkola w Maszewie Dużym. Rozwój oferty opieki nad dziećmi należy uznać za jedno z priorytetowych zadań. Jest to związane z pozycjonowaniem się gminy Stara Biała jako podmiejskiej sypialni względem Płocka. Gmina przyciąga nowych, młodych mieszkańców, którzy oczekują odpowiednio rozwiniętych usług społecznych. Ponadto przeciwdziałanie niskiej dzietności należy uznać za jedno ze strategicznych wyzwań rozwojowych kraju. Zostało to podkreślone m.in. w Strategii Demograficznej 2040, przyjętej przez Rząd. Rolą samorządu gminnego w odniesieniu do tego wyzwania, jest tworzenie rozwiązań na poziomie lokalnym sprzyjających zwiększeniu dzietności.

Opieka przedszkolna

Gmina Stara Biała zapewnia dobry dostęp do placówek wychowania przedszkolnego. Zgodnie z danymi Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych prowadzonym przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, na terenie gminy Stara Biała funkcjonują 1 przedszkole i 1 zespół szkolno-przedszkolny. Dostępność miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego na terenie gminy zaspokaja potrzeby mieszkańców.

Szkolnictwo podstawowe

Sytuacja szkół podstawowych w gminie zasadniczo jest stabilna. Funkcjonująca obecnie infrastruktura edukacyjna zabezpiecza potrzeby Gminy, która regularnie podejmuje działania polegające na doposażeniu szkół w nowoczesny sprzęt oraz prowadzeniu zajęć wyrównawczych i rozwijających.

W gminie Stara Biała funkcjonują 4 szkoły podstawowe, dla których organem prowadzącym placówki jest samorząd lokalny.

Szkolnictwo podstawowe mierzyć się będzie z problematyką dostępności kadr nauczycielskich. Jest to związane z procesem starzenia się kadr, przy jednoczesnym zagrożeniu odpływu młodszych nauczycieli ze względu niski poziom wynagrodzeń. Wyzwaniem jest również sukcesywne dostosowanie i wzmacnianie potencjału edukacji włączającej oraz poprawa standardów dostępności w szkołach. Część problemów, które dotykają szkolnictwo podstawowe będzie możliwych do rozwiązania z poziomu centralnego. Dotyczy to między innymi kwestii wynagrodzeń w oświacie, kształtu programu nauczania, czy też dostępu do specjalistów z zakresu zdrowia psychicznego.

Aktywność społeczna i obywatelska

W gminie Stara Biała działa znaczna liczba organizacji pozarządowych. Według danych GUS za rok 2022 w gminie Stara Biała działały 4 fundacje oraz 29 stowarzyszeń i organizacji społecznych. Liczba tych jednych i drugich stale rośnie – od 1 do 4 w przypadku fundacji oraz od 22 w przypadku stowarzyszeń, w roku 2019 do 29 w roku 2023. Organizacje pozarządowe tworzą ofertę kierowaną do mieszkańców.

Realizują przy tym swoje działania kierując się misją i zaangażowaniem społecznym. Największa liczba organizacji pozarządowych prowadzi działalność związaną z aktywnością fizyczną, organizacją czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, integracją osób starszych, ochroną i promocją zdrowia oraz działania na rzecz osób niepełnosprawnych.

Utrzymanie potencjału i aktywności organizacji pozarządowych należy postrzegać jako istotne wyzwanie dla rozwoju kapitału społecznego. Warto przy tym zwrócić uwagę, iż potencjał i aktywność organizacji jest zasobem ograniczonym. Zależy bowiem od aktywności ich członków. Sukcesja działalności społecznej jest przy tym istotnym czynnikiem, który wpływać będzie na aktywność wielu inicjatyw w gminie. Dotyczy to również aktywności takich inicjatyw jak koła gospodyń wiejskich, czy też klubów sportowych. Konieczne jest zatem tworzenie warunków do budowy aktywności społecznej i czynnego zaangażowania w sprawy miejskie młodych mieszkańców, w tym poszukiwanie i wspieranie liderów społecznych.

Bezpieczeństwo

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy Stara Biała czuwają dwie instytucje tj.: Policja oraz jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.

Istotną uciążliwość dla mieszkańców powiatu płockiego stanowić mogą przestępstwa przeciwko mieniu. Zauważyć przy tym można tendencję wzrostu liczby przestępstw przeciwko mieniu.

W 2023 roku na terenie gminy wykryto 116 przestępstw różnego rodzaju, z których najwięcej odnotowano zgodnie z Art. 178a § 1 Kodeksu Karnego, prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego. Ponadto zostało wydanych 17 „niebieskich kart”.

2.2. Sfera gospodarcza

Gospodarka i rynek pracy

Uwarunkowania lokalizacyjne sprzyjają rozwojowi funkcji gospodarczej oraz kształtują atrakcyjność inwestycyjną na terenie gminy Stara Biała. Największym atutem gminy pod jest położenie w sąsiedztwie dużego miasta Płocka.

Podmiejskie sąsiedztwo względem Płocka wpływa na sposób funkcjonowania gminy i jej atrakcyjność pod względem osadniczym. To sprzyja również aktywności gospodarczej. Należy dodać, iż gmina cechuje się korzystnym położeniem pod względem komunikacyjnym. Korzystne powiązania komunikacyjne zapewniają: droga krajowa, drogi wojewódzkie oraz linie kolejowe. Znaczna część gminy znajduje się w zasięgu płockiej komunikacji publicznej, co pozytywnie oddziałuje na dostęp do rynku pracy i usług.

Z uwagi na sąsiedztwo z dużym miastem, widoczny jest rozwój funkcji mieszkaniowej na terenie gminy, co również wpływa korzystnie na atrakcyjność prowadzenia działalności gospodarczej, w tym na rozwój usług na rzecz ludności. W związku z napływem ludności i w związku z inwestycjami publicznymi, w gminie wykształciły się lokalne ośrodki wielofunkcyjne, podlegające intensywnym procesom urbanizacyjnym: Nowe Proboszczewice z częścią Starych Proboszczewic, Maszewo Duże z Mańkowem, Biała, Nowa Biała.

Nie bez znaczenia na rozwój gospodarczy na terenie gminy Stara Biała ma fakt, iż w bezpośrednim sąsiedztwie gminy - terenie miasta Płocka, zlokalizowany jest zakład ORLEN S.A. Zlokalizowany jest tu jeden z największych i najnowocześniejszych zakładów produkujących wyroby petrochemiczne na terenie Europy Środkowo-Wschodniej. Obecnie trwa proces rozbudowy tego zakładu o instalację Olefiny III. Obecność dużego zakładu przemysłowego kształtuje dostęp do rynku pracy, jak też wpływa na rozwój firm i branż współpracujących i obsługujących.

Ze względu na lokalizację, panujące warunki glebowo-rolne oraz klimatyczne Stara Biała jest gminą o warunkach bardzo korzystnych dla rozwoju rolnictwa. Funkcjonują tu liczne gospodarstwa rolne.

Turystyka w gminie Stara Biała nie jest zaliczana do znaczących sektorów gospodarczych. Niemniej gmina posiada atuty dla rozwoju funkcji opartej na turystyce aktywnej i weekendowej.

Aktywnemu spędzaniu czasu na terenie gminy sprzyja ukształtowanie terenu, walory przyrodnicze, w szczególności południowo-zachodniej części gminy. Potencjał tkwi również rzece Wisła. Szans na rozwój turystyki aktywnej należy wiązać z rozwojem turystyki wodnej w oparciu o Wisłę. W tę formę

turystyki inwestuje m. in. miasto Płock. Należy przy tym zaznaczyć, iż gmina Stara Biała graniczy z Wisłą na stosunkowo krótkim odcinku.

Zgodnie z danymi BDL GUS w roku 2023 na terenie gminy Stara Biała zarejestrowanych było 1161 podmiotów gospodarczych. Od roku 2017 ich liczba wzrosła znacząco, bo o 35,5%.

W 2023 r. w gminie Stara Biała największą grupę stanowiły mikroprzedsiębiorstwa klasyfikowane jako przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób włącznie. W gminie działało 9 podmiotów zatrudniających od 50 do 249 osób. Liczba podmiotów zatrudniających od 10 do 49 pracowników wynosiła 30 i utrzymywała się na stałym poziomie, co świadczy o ich stabilności. Brak było większych zakładów pracy, które zlokalizowane były na terenie Płocka.

Dane odnoszące się do profilów działalności gospodarczej za lata 2017-2023, wskazują iż w tym okresie szczególnie dynamicznie rozwijały się przemysł i budownictwo. Liczba podmiotów gospodarczych o tym profilu działalności zwiększyła się między rokiem 2017 a 2023 o ponad połowę.

Dynamiczny rozwój gospodarczy na terenie gminy widoczny był także w innych wskaźnikach. W 2021 roku (GUS nie podaje nowszych danych) na 1000 mieszkańców gminy w podmiotach zatrudniających co najmniej 10 osób przypadały 198 osoby pracujące. Na tle kraju i regionu była to wartość względnie wysoka, gdyż średnia krajowa dla gmin wiejskich województwa mazowieckiego wynosiła 135 osób. Porównując rok 2021 do 2017 wartość wskaźnika w gminie wzrosła o 53,49%, tj. o 69 osób.

W 2023 roku udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wynosił 3,6 przy średniej krajowej dla gmin wiejskich wynoszącej 4,0 i wojewódzkiej wynoszącej 4,5 oraz powiatowej 4,6. Udział bezrobotnych był wyższy wśród kobiet – 4,8 wobec 2,6 wśród mężczyzn.

W tym miejscu warto uzupełnić, iż bardzo niski poziom bezrobocia może nieść za sobą również niekorzystne konsekwencje. Brak ludzi do pracy i niedopasowanie strukturalne rynku pracy mogą zagrażać rozwojowi gospodarczemu. Jak wskazują wyniki badania GUS dotyczącego stanu koniunktury gospodarczej – do najważniejszych barier wzrostu gospodarczego i produkcji firmy zalicza się właśnie brak wykwalifikowanej siły roboczej.

Poprawa sytuacji gospodarczej na terenie gminy ma swoje odzwierciedlenie we wzroście dochodów podatkowych gminy. Według danych z 2023 r. dochody budżetu JST z podatku dochodowego od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 1114,82 zł, podczas gdy średnia dla gmin wiejskich w kraju wyniosła w tym czasie 771,10 zł, w województwie mazowieckim 917,33 zł, a w powiecie płockim 862,05 zł. Wskazuje to na relatywnie dobry poziom dochodów ludności, co również przekłada się na dochody podatkowe gminy.

Infrastruktura techniczna

Mieszkańcy oraz podmioty prowadzące w gminie Stara Biała działalność gospodarczą posiadają umiarkowany dostęp do gazu sieciowego. W roku 2022 odsetek mieszkańców korzystających z instalacji gazowej wynosił 46,00%.

Według danych z 2023 r. z sieci gazowej, jako źródła ogrzewania, korzystało prawie 1,5 tys. gospodarstw domowych, co w porównaniu do roku 2017 oznaczało wzrost rzędu 66%. Tym samym wzrosło zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań przez gospodarstwa domowe z 17,6 tys. MWh do 24,3 tys. MWh. Odnotowano przy tym wzrost liczby czynnych przyłączy sieci gazowej do budynków. Rosnąca liczba gospodarstw domowych ogrzewających mieszkania gazem może być wyrazem dążenia mieszkańców do wdrażania bardziej ekologicznych źródeł ogrzewania redukujących emisje szkodliwych substancji do środowiska, poprawy jakości środowiska naturalnego, wygody, a także dużej niezawodności użytkowania.

Na terenie Gminy znajduje się 56,7 km trasy sieci napowietrznej linii wysokiego napięcia 110 kV oraz 0,393 m kabla wysokiego napięcia. Sieć średniego napięcia 15kV ma 164,5 km długości trasy linii napowietrznych oraz 11,9 km kabli. Długość trasy sieci napowietrznej niskiego napięcia wynosi 232,2 km, zaś długość kabli niskiego napięcia to 87,9 km. Wszystkie miejscowości w gminie są zelektryfikowane, a sieć elektroenergetyczna średniego napięcia jest oceniana na dobry stan techniczny.

Zgodnie z danymi UKE w gminie było 4 760 punktów adresowych. Na koniec czerwca 2024 r. w zasięgu stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych były 3 292 punkty adresowe, a 1 468 pozostało bez zasięgu. Na terenie gminy było 1 996 białych plam NGA.

Obszar gminy Stara Biała jest dobrze skomunikowany z zewnętrznym układem drogowym. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 60 oraz drogi wojewódzkie nr 540, 555, 559 i 562. Zapewniają one połączenia z ośrodkami regionalnymi i lokalnymi, tj. Płockiem, Bielskiem, Sikorzem, Lipnem, Starym Duninowem, Szpetalem Górnym. Układem uzupełniającym jest sieć dróg powiatowych umożliwiających dojazd do głównych ośrodków gmin ościennych.

Przez teren Gminy przebiega linia kolejowa nr 33 relacji Kutno - Sierpc, po której kursują szynobusy spółki Koleje Mazowieckie – KM Sp. z o.o. Na terenie gminy korzystać można z dwóch stacji: Płock Trzepowo i Proboszczewice Płock. Od linii kolejowej odbiega bocznica, prowadząca do terminalu kolejowego Orlen S.A.

Zewnętrzne powiązania komunikacyjne przestrzeni gminy docelowo będą się poprawiać dzięki inwestycjom realizowanym z poziomu centralnego. Mowa tutaj m.in. o planowanym rozwoju

Centralnego Portu Komunikacyjnego, wraz z jego częścią kolejową. W ramach CPK powstanie linia kolejowa nr 5 i 50 na odc. węzeł CPK – Płock -Włocławek. Poprawi to dostępność kolejową aglomeracji płockiej z dużymi miastami w kraju. Poprawi przy tym dostępność do projektowanego lotniska CPK.

Kolejną ważną inwestycją komunikacyjną dla aglomeracji płockiej jest budowa drogi ekspresowej S10. Droga pozwoli na połączenie regionów Pomorza Zachodniego, północy Wielkopolski, Kujawsko-Pomorskiego i Mazowsza, tworząc alternatywny szlak transportowy na północ od autostrady A2. Wg propozycji GDDKiA droga ta przebiegać będzie przez północno-wschodnią część gminy Stara Biała. Planowany jest tutaj węzeł w okolicy miejscowości Nowe Proboszczewice.

Ze względu na bliskie sąsiedztwo Miasta Płocka, gmina Stara Biała jest obsługiwana przez Komunikację Miejską Płock Sp. z o.o., która zapewnia dogodne połączenie autobusowe na terenie gminy oraz Płocka. Usługi w ramach publicznego transportu zbiorowego w komunikacji miejskiej na terenie gminy Stara Biała są realizowane przez Komunikację Miejską sp. z o.o. w Płocku na podstawie porozumienia nr 7/PT-I/P/239/2013 z dnia 31 grudnia 2013 r., zmienionego aneksem nr 1/7/WPT-I/P/38/2021 Gminy Stara Biała i Gminy Miasto Płock z dnia 6 kwietnia 2021 r. w sprawie transportu zbiorowego w granicach administracyjnych Gminy Miasto Płock i Gminy Stara Biała.

2.3. Sfera przestrzenna

Położenie i ochrona środowiska

Stara Biała jest gminą wiejską w środkowo-zachodniej części województwa mazowieckiego. Geograficznie usytuowana jest nad północnym brzegiem Wisły, na terenie kotliny Płockiej. Gmina zajmuje powierzchnię 111,12 km^2 (co stanowi 6,18% powiatu płockiego oraz 0,31% powierzchni województwa mazowieckiego). Najbliższym miastem powiatowym, z którym od południa graniczy gmina, jest Płock. Oprócz tego gmina graniczy od południa z gminą Nowy Duninów, od wschodu z gminami Radzanowo oraz Bielsk, od zachodu z gminą Brudzeń Duży, a od północy z gminą Gozdowo.

Wg. podziału J. Kondrackiego gmina Stara Biała znajduje się w granicach prowincji Niż Środkowoeuropejski oraz podprowincji Pojezierza Południowo Bałtyckiego. Obszar Gminy niemal w całości znajduje się w granicach mezoregionu: Pojezierze Dobrzyńskie (315.14). Niewielka, południowa część gminy (część obszaru dolinnego rzeki Wisły) należy do mezoregionu Kotlina Płocka (315.35), natomiast część północno-wschodnia do mezoregionu Wysoczyzna Płońska (318.61).

Obszar gminy Stara Biała częściowo objęty jest ochroną prawną wynikającą z ustawy o ochronie przyrody. Elementami środowiska objętymi ochroną są obszary Natura 2000; pomniki przyrody; lasy, rezerwaty i Parki Krajobrazowe, Obszary Chronionego Krajobrazu, stanowiska dokumentacyjne i użytki ekologiczne. Znajduje się tu również specjalny obszar Sikórz (kod PLH 140012).To Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk zajmujący 195,68 ha w gminach Brudzeń Duży i Stara Biała. Jest to obszar położony w Brudzeńskim Parku Krajobrazowym, w 91,7% na terenie rezerwatu Sikórz. Teren ten to 12 kilometrowy, malowniczy odcinek rzeki Skrwy Prawej wraz z otaczającymi koryto łęgami i grądami. Lasy są tu bardzo zróżnicowane. Powierzchniowo dominują tu drzewostany, w których największy udział ma grab, dąb, brzoza i olsza. Zaznacza się również udział innych, cennych gatunków: wiązu, jesionu, lipy.

Na terenie gminy Stara Biała nie odnotowuje się znaczących przekroczeń norm jakości powietrza. Jakość powietrza również ulega stałej poprawie. Poprawa jakości powietrza w roku 2022 jest wypadkową działań na rzecz ochrony powietrza wynikających m.in. z realizacji programu ochrony powietrza dla województwa mazowieckiego i uchwały antysmogowej oraz korzystnych warunków meteorologicznych.

Na terenie gminy Stara Biała występują w znacznych ilościach wyroby azbestowe. W celu poprawy tej sytuacji gmina konsekwentnie realizuje Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Stara Biała na lata 2019-2032.

Na obszarze gminy Stara Biała występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Znajdują się na terenach sąsiadujących z Wisłą oraz związane są układem hydrologicznym rzeki Wierzbicy. Tereny

znajdujące się na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonemu zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 pkt. 10 ustawy Prawo wodne, planowane zagospodarowanie nie może naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudniać zarządzania ryzykiem powodziowym.

Infrastruktura ochrony środowiska

Jednostką organizacyjną do zadań Gminy, zajmującą się przede wszystkim świadczeniem usług na rzecz społeczności gminy Stara Biała w zakresie gospodarki wodno-ściekowej jest Gospodarka Komunalna „Stara Biała" Sp. z o.o.

Na terenie gminy znajduje się 77 km sieci kanalizacyjnej oraz 200,6 km sieci wodociągowej. Z roku na rok rośnie liczba osób korzystających z obu sieci. Na tle gmin wiejskich w kraju, województwie i powiecie ludność gminy Stara Biała posiada bardzo dobry dostęp do ww. instalacji. W 2023 r. z sieci wodociągowej z gminie korzystało 98,4% mieszkańców (przy średniej dla gmin wiejskich w kraju 86,1%, w województwie 85,7% oraz w powiecie płockim 90,8%). Natomiast z sieci kanalizacyjnej w gminie korzystało 63,2% mieszkańców (przy średniej dla gmin wiejskich w kraju 46,8%, w województwie 34,6% oraz w powiecie płockim 37%).

Na terenie gminy Stara Biała funkcjonuje sprawny system gospodarowania odpadami. Oczekiwane jest usprawnienie i rozwój tego systemu, który ukierunkowany będzie przede wszystkim na zmniejszanie ilości składowanych odpadów.

Dane GUS wskazują, że w gminie Stara Biała między rokiem 2017 a rokiem 2023 nastąpił wzrost masy odpadów komunalnych (46%), zarówno zbieranych z gospodarstw domowych (+53%) oraz zbieranych z innych źródeł (4%).

Negatywnym zjawiskiem jest wzrost masy zebranych odpadów zmieszanych na terenie gminy. W przypadku gospodarstw domowych wzrost ten wyniósł 21%. Natomiast w przypadku podmiotów gospodarczych i instytucji nastąpił spadek o 2%.

Na przestrzeni lat 2017-2023 masa odpadów zebranych selektywnie w ciągu roku zwiększyła się w gminie Stara Biała o 114%. W roku 2023 masa odpadów zbieranych selektywnie na terenie gminy Stara Biała stanowiła prawie 40% ogółu zebranych odpadów komunalnych.

Planowanie przestrzenne

Wg stanu z 2023 r. Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego objęte jest jedynie 0,7% powierzchni gminy, czyli powierzchnia wynosząca 77 ha. Objęcie danej przestrzeni ustaleniami MPZP jest jednym z kluczowych narzędzi zrównoważonego planowania rozwoju.

Zasady gospodarki przestrzennej w gminie Stara Biała reguluje również Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego (PZPWM).

2.4. Synteza diagnozy

Syntezę zjawisk i czynników rozwojowych, w tym problemów, barier oraz potencjałów gminy i szans rozwojowych ujęto w postaci analizy SWOT. W analizie SWOT zawarto ustalenia poczynione po spotkaniu warsztatowym, które poświęcono ocenie sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej gminy.

Analiza SWOT obejmuje analizę:

- Mocnych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych (endogenicznych), czyli elementów rzeczywistości mających pozytywny charakter z punktu widzenia jego przyszłego rozwoju,
- Słabych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych o negatywnym charakterze,
- Szans, tj. uwarunkowań zewnętrznych (egzogenicznych) o charakterze pozytywnym. Jako szanse uwzględnione zostały te zagadnienia, których źródła leżą poza obszarem gminy lub poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jej obszarze,
- Zagrożeń, tj. uwarunkowań zewnętrznych mających negatywny wpływ na rozwój gminy, których źródła leżą poza obszarem gminy lub poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jej obszarze.

Tabela 1. Czynniki rozwojowe SWOT gminy Stara Biała

Mocne strony
Sfera społeczna
1. Rosnąca liczba mieszkańców.
2. Poprawiająca się sytuacja mieszkaniowa w gminie.
3. Spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej.
4. Rosnąca aktywność społeczna i obywatelska.
5. Liczne i aktywne organizacje pozarządowe.
6. Dobrze rozwinięta baza kształcenia podstawowego i wychowania przedszkolnego.
Sfera gospodarcza
7. Położenie w obszarze funkcjonalnym Płocka.
8. Korzystne powiązania komunikacyjne.
9. Rosnący udział korzystających z instalacji gazowych.
10. Rosnące dochody własne JST.
Sfera środowiskowa
11. Walory przyrodnicze, w tym obszary chronione w granicach gminy.
12. Potencjał do rozwoju rolnictwa (samowystarczalność żywieniowa).

13. Rozwinięta infrastruktura wodociągowa obejmująca prawie całą przestrzeń gminy.

Słabe strony

Sfera społeczna

1. Niskie wskaźniki urodzeń.
2. Rosnąca liczba osób starszych, generująca istotne wyzwania i potrzeby dla polityki społecznej.

Sfera gospodarcza

3. Niewystarczająca oferta usług dla ludności, m. in. związana z gastronomią i restauracjami, niedostatek oferty usług noclegowych i hotelarskich.

Sfera środowiskowa i przestrzenna

4. Utrata walorów krajobrazowych w związku z inwestycjami gospodarczymi i związanymi z energetyką odnawialną.
5. Niski stopień pokrycia miejscowymi planów zagospodarowania przestrzennego dużej części gminy.
6. Wzrost ilości odpadów komunalnych – segregowanych i zmieszanych.
7. Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura rowerowa.
8. Stosunkowo niski stopień skanalizowania gminy.
9. Występowanie białych plam w dostępie do Internetu.

Szanse

Sfera społeczna:

1. Bliskość Płocka, dużego ośrodka miejskiego, kształtującego dostęp do rynku pracy, usług publicznych, np. związanych z edukacją wyższą, opieką zdrowotną, jak kształtowanie się procesów osadniczych (przyciąganie nowych mieszkańców).
2. Zmiana trendów spędzania wolnego czasu preferujących aktywność.

Sfera gospodarcza:

3. Dalszy rozwój aktywności gospodarczej na terenie gminy, w tym poprzez przyciąganie nowych inwestycji i mieszkańców.
4. Planowana budowa linii kolejowej nr 5 i 50 na odc. węzeł CPK – Płock – Włocławek.
5. Planowana budowa trasy S10.
6. Rozwój sieci szerokopasmowego internetu na terenie gminy.
7. Dostępność środków na rozwój w perspektywie finansowej z budżetu UE, w tym z Krajowego Plano Odbudowy i Zwiększenia odporności.

Sfera środowiskowa:

8. Rozwój zielonej gospodarki i gospodarki o obiegu zamkniętym.

9. Zwiększenie świadomości społecznej odnośnie ochrony środowiska, ochrony klimatu, zachowania bioróżnorodności.

Zagrożenia

Sfera społeczna:

1. Emigracja mieszkańców ze względu na lepszą ofertę pracy (konkurencja o zasoby ludzkie).
2. Starzenie się społeczeństwa kraju.
3. Zagrożenia cywilizacyjne młodzieży i dzieci, np. związane z uzależnieniami.
4. Trudność integracji społecznej i kulturowej migrantów.

Sfera gospodarcza:

5. Upadek małych firm i mikroprzedsiębiorstw w związku z niekorzystną sytuacją gospodarczą w kraju.

Sfera środowiskowa:

6. Coraz większa presja na środowisko przyrodnicze i na ludzi związana z rozwojem aktywności gospodarczej, inwestycjami komunikacyjnymi, urbanizacją.
7. Zagrożenie powodziowe na części terytorium gminy, utrudniające możliwości gospodarowania.
8. Zmieniające się warunki klimatyczne (ocieplenie klimatu).

Źródło: opracowanie własne

3. Wyzwania rozwojowe Gminy Stara Biała

Ostatnim etapem podsumowania diagnostycznego było sformułowanie wyzwań rozwojowych gminy Stara Biała w perspektywie strategicznej. Poniżej przedstawiono najważniejsze czynniki, determinujące rozwój gminy.

Lokalizacja, uwarunkowania przestrzenne i komunikacyjne, w tym sąsiedztwo w Płockiem, kształtują atrakcyjność mieszkaniową i gospodarczą gminy:

- Uwarunkowania lokalizacyjne związane z położeniem w sąsiedztwie Płocka, w korytarzu ważnych szlaków komunikacyjnych kraju, decydują o atrakcyjności gospodarczej gminy. Przez gminę przebiega droga krajowa nr 60 oraz drogi wojewódzkie. Ważną rolę w powiązaniach w komunikacyjnych odgrywa linia kolejowa nr 33. Docelowo układ komunikacyjny przejdzie istotne przeobrażenia, co związane jest z planowaną budową drogi ekspresowej S10, jak też budową linii kolejowych nr 5 i 50 w ramach inwestycji związanych z CPK. Wpłynie to na zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej na terenie gminy. W układzie powiązań funkcjonalnych z Płockiem, poprawi dostępność do przestrzeni aglomeracji płockiej, m. in. poprzez planowany węzeł drogi ekspresowej S10 w północno-wschodniej części gminy.
- Gminę charakteryzuje znacząca dynamika rozwoju aktywności gospodarczej, co równocześnie wpływa na zwiększenie liczby miejsc pracy na miejscu. Wykorzystanie atutów lokalizacyjnych i przestrzennych gminy do dalszego wzrostu aktywności gospodarczej na swoim terenie uzależnione jest m. in. od dostępności terenów inwestycyjnych. Gmina posiada potencjał do przyciągania nowych inwestycji, co wymaga jednak uwzględniania potrzeb zrównoważonego rozwoju.
- Rosnąca atrakcyjność inwestycyjna gminy widoczna jest we wskaźnikach dochodów własnych, m. in. związanych z podatkiem PIT i podatkiem od nieruchomości. Generuje to korzyści dla budżetu gminy, co z kolei umożliwia realizację inwestycji na rzecz mieszkańców i budowanie konkurencyjnej oferty usług publicznych dla mieszkańców.
- Bliskość Płocka, rozwój demograficzny i urbanizacyjny gminy, dobrze rozwinięty rynek pracy w regionie, sprzyjają rozwojowi usług na rzecz ludności.
- Ważną specjalizacją gospodarczą na terenie gminy jest rolnictwo. Bazuje ono na dobrej jakości glebach. Zagrożenia dla rolnictwa związane są z presją urbanizacyjną oraz wynikają ze zmian klimatu, w tym występowania zjawiska suszy.
- Uwarunkowania przyrodniczo-krajobrazowe oraz przestrzenne kształtują możliwości spędzania wolnego czasu, co również sprzyja kształtowaniu oferty mieszkaniowej na terenie gminy.

W gminie Stara Biała widoczna była znacząca poprawa jakości usług publicznych. Wymaga jednak ona dalszego rozwoju lub moderowania na poziomie współpracy ponadlokalnej:

- W gminie zachodzą pozytywne zmiany w zakresie aktywności społecznej różnych form. Widoczny jest wysoki poziom aktywności kulturalnej, społecznej. Rosła liczba organizacji społecznych. Związane to było również z rozwojem bazy instytucjonalnej oraz odpowiedniej infrastruktury społecznej, w tym kultury, sportu, oświaty, świetlic wiejskich.
- Gmina posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę publiczną, w tym szkolną, przedszkolną, sportową, kulturalną. Kluczowe jest utrzymanie wysokich standardów tej infrastruktury w przyszłości.
- Mieszkańcy gminy oczekują dalszych inwestycji w ofertę czasu wolnego. Oczekują przede wszystkim inwestycji w infrastrukturę rowerową. Pełnić ona może zarówno funkcje rekreacyjne, jak też może uzupełniać system komunikacyjny gminy.
- Gmina nie zapewnia dobrej dostępności do opieki zdrowotnej na miejscu. Mieszkańcy gminy zmuszeni są do korzystania z opieki zdrowotnej poza jej granicami, głównie w Płocku. Gmina posiada ograniczone możliwości kształtowania tej kategorii usług publicznych, niemniej dostęp do opieki zdrowotnej w dobie rosnących potrzeb należy zaliczyć do jednej z kluczowych potrzeb społecznych.
- Zachodzące zmiany w strukturze wiekowej społeczności gminy wskazują na potrzebę rozwijania odpowiednich narzędzi i polityk społecznych na rzecz coraz liczniejszej starszej grupy mieszkańców gminy. Dotyczą one rozwiązań związanych z pomocą społeczną, opieką dzienną, jak też szeroko rozumianą aktywnością społeczną seniorów.

Największe problemy rozwojowe gminy Stara Biała związane są z pogodzeniem rozwoju przestrzenno-funkcjonalnego i gospodarczego z potrzebami mieszkańców i przyrody.

- Gminę charakteryzowała znaczna aktywność inwestycyjna w zakresie rozwoju mieszkalnictwa oraz funkcji gospodarczej. Prognozuje się, iż trend ten będzie się utrzymywał w nadchodzącej dekadzie. Planowane inwestycje komunikacyjne podnosić będą atrakcyjność inwestycyjną na terenie gminy. Generować to będzie negatywny wpływ na środowisko i mieszkańców. Wzrost aktywności gospodarczej wpływa negatywnie na jakość powietrza, klimat akustyczny, czy też krajobraz. Wyzwaniem dla gminy będzie pogodzenie rozwoju różnych funkcji, w tym gospodarczej, mieszkaniowej i przyrodniczej w gminie.
- Mieszkańcy gminy korzystają z oferty rynku pracy, który zlokalizowany jest w aglomeracji płockiej. Funkcjonuje tu jeden z największych zakładów pracy w Polsce, jakim jest Orlen S.A. Sąsiedztwo z największą w Europie rafinerią przynosi przy tym szereg wyzwań. Dotyczą one

bezpieczeństwa publicznego, ekologicznego. Trwałe sąsiedztwo funkcji przemysłowej wpływa na jakość powietrza, czy też na krajobraz. Wyzwaniem dla gminy będzie kształtowanie odpowiedniej jakości środowiska, w tym również krajobrazu, mając na względzie uciążliwe sąsiedztwo sektora przemysłowego, jak też planowane w przyszłości inwestycje w infrastrukturę techniczną, m. in. drogową i kolejową.

- W przestrzeni gminy dojdzie do znaczących przeobrażeń związanych z rozwojem infrastruktury komunikacyjnej. Znacząco wpłynie to na sposób funkcjonowania gminy. Droga ekspresowa, jak też linie kolejowe, mogą być istotną barierą w sensie ekologicznym i społecznym.

Uwarunkowania zewnętrzne, w tym korzystna sytuacja gospodarcza kraju oraz dostęp do środków pomocowych, wspierać będą dalsze procesy rozwojowe i modernizacyjne na terenie gminy:

- Korzystna sytuacja gospodarcza w skali kraju i regionu kształtować będzie sytuację na rynku pracy, wpływać będzie na rozwój oferty rynku pracy, wzrost wynagrodzeń mieszkańców, a tym samym dochodów Gminy.
- Środki zewnętrzne, związane m. in. Krajowym Planem Odbudowy oraz środkami UE, umożliwiać będą realizację założeń gospodarki niskoemisyjnej, rozwój odnawialnych źródeł energii, jak też rozwój infrastruktury społecznej.
- Kluczowym aspektem kształtującym możliwość wykorzystania zewnętrznych środków wsparcia będzie zdolność instytucjonalna i finansowa Gminy do kreowanie projektów rozwojowych, w tym w wymiarze ponadlokalnym (głównie w układach funkcjonalnych, przy współpracy z partnerami samorządowymi).

Gmina mierzyć się będzie z koniecznością lepszego przygotowania się do wyzwań przyszłości, które związane są m. in. z odpornością na kryzysy, depopulacją kraju oraz globalnymi wyzwaniami ochrony środowiska:

- Zmiany demograficzne występujące w kraju wpływać będą na szereg wymiarów funkcjonowania Gminy. Zwiększą się m. in. potrzeby pomocy społecznej, opieki zdrowotnej czy też aktywności społecznej osób w wieku senioralnym. Szczególnym wyzwaniem będzie dostosowanie rynku pracy oraz rosnącej aktywności gospodarczej do deficytów kadrowych. Dotyczyć to może także szeregu usług publicznych świadczonych przez gminę.
- Zmiany klimatu w Polsce objawiają się m. in. nagłymi zjawiskami pogodowymi, w tym suszami i nawalnym deszczami, co może wpływać na funkcjonowanie sektora rolnego i straty materialne firm, osób prywatnych, instytucji publicznych. Będą one kształtować sposób gospodarowania na terenie gminy.

- Gmina wnosić będzie swój wkład w osiąganie wskaźników jakości środowiska w wymiarze regionu, kraju i Europy, związanymi m. in. z odchodzeniem od gospodarki opartej na węglu, rozwojem odnawialnych źródeł energii, dążeniem do ograniczania emisji CO2 oraz dążeniem do gospodarki o obiegu zamkniętym.

Rysunek 2. Wyzwania rozwojowe Gminy Stara Biała

Źródło: opracowanie własne

4. Wizja oraz cele rozwoju Gminy Stara Biała

Wizja jest swoistym wyobrażeniem przyszłości, do której prowadzą kreowane na poziomie lokalnym i ponadlokalnym działania instytucji publicznych i partnerów prywatnych.

Mając na uwadze oczekiwania mieszkańców, wyniki konsultacji i prowadzonych badań oraz wyzwania rozwojowe gminy, należy założyć, iż Gmina Stara Biała kontynuować będzie podjęte już działania rozwojowe. W związku z powyższym za aktualną należy przyjąć wizję gminy określoną w Strategii Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2015 – 2025:

- **WIZJA GMINY STARA BIAŁA**

GMINA STARA BIAŁA GMINĄ PRZYJAZNĄ MIESZKAŃCOM I INWESTOROM, Z ROZWIJAJĄCĄ SIĘ INFRASTRUKTURĄ TECHNICZNĄ I SPOŁECZNĄ, NA TERENIE KTÓREJ STOSOWANE SĄ ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU WE WSZYSTKICH ASPEKTACH ŻYCIA

W strukturze celów rozwoju ważną rolę odgrywa misja. Misja jest faktycznie celem nadrzędnym prowadzonej polityki rozwoju lokalnego, odwołuje się do odbiorców działań i wskazuje w oparciu o jakie wartości powinna być prowadzona.

Misja co do zasady powinna być niezmienna w dłuższym czasie, gdyż w przypadku działania samorządu lokalnego niezmienne pozostają cele nadrzędne jego działania, a odbiorcami byli, są i będą mieszkańcy.

- **MISJA GMINY STARA BIAŁA**

SKUTECZNE ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY STARA BIAŁA W OPARCIU O ZASADĘ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU.

Głównymi zasadami jakimi będzie się kierować Gmina przy realizacji celów rozwojowych będą:

- Odpowiedzialność,
- Zorientowanie na rozwój,
- Inicjatywa i konsekwencja,
- Szacunek i dobre relacje.

Z wizji, misji oraz wyzwań rozwojowych płyną cele rozwojowe oraz priorytety, które nawiązują do wymiaru społecznego, środowiskowego i gospodarczego. Zdecydowano się sformułować trzy cele strategiczne, które integrują myślenie o przyszłości rozwoju gminy.

- **Cel 1. Gmina przyjazna dla mieszkańców.**
- **Cel 2. Gmina otwarta na rozwój**
- **Gmina chroniąca środowisko.**

Cele strategiczne wskazują na to, co jest faktycznie najważniejsze w kreowaniu rozwoju lokalnego gminy w perspektywie 2030 roku. Wskazują na potrzebę kontynuowania przemian modernizacyjnych gminy w odniesieniu do bezpośrednich potrzeb mieszkańców oraz zrównoważonego rozwoju, wykorzystującego atuty lokalizacyjne oraz istniejący potencjał usług oraz walory środowiska.

Priorytety ujęte w celu 1. Gmina przyjazna mieszkańcom dotyczą wymiarów funkcjonowania gminy w odniesieniu do integracji społecznej, kapitału społecznego, kultury, sportu i rekreacji, pomocy społecznej, edukacji oraz tożsamości.

Priorytety ujęte w celu 2. Gmina otwarta na rozwój nawiązują do potrzeby przyciągania inwestycji, zarówno w wymiarze gospodarczym, jak też w odniesieniu do funkcji mieszkaniowych.

Priorytety ujęte w celu 3. Gmina chroniąca środowisko nawiązują do potrzeb ochrony środowiska i przyrody, krajobrazu i dziedzictwa kulturowego.

Rysunek 3. Cele i priorytety Strategii Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2025-2030

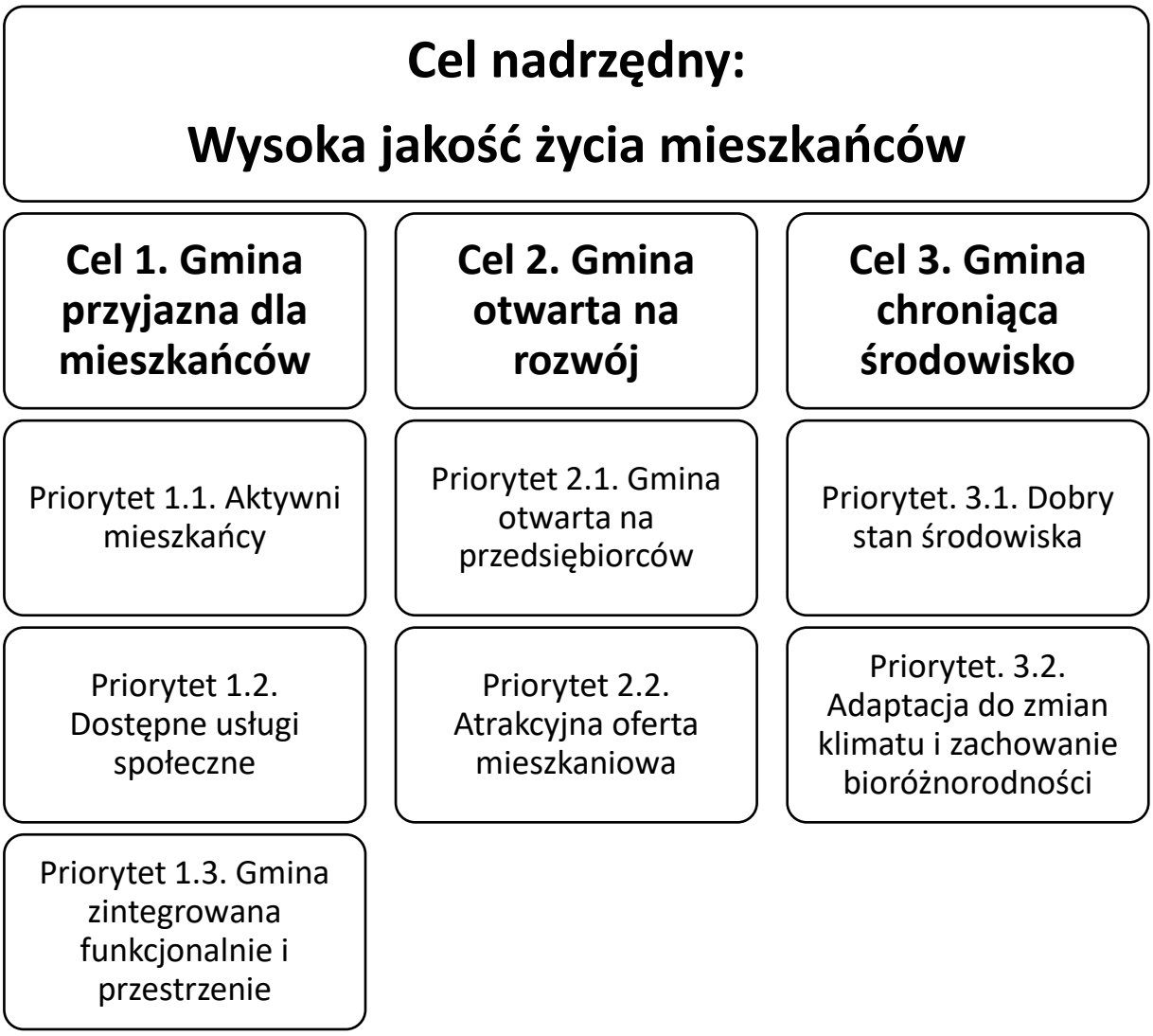

Źródło: opracowanie własne

5. Priorytety oraz kierunki rozwoju Gminy Stara Biała

Struktura Strategii jest hierarchiczna, co oznacza, że cele rozwoju mają swoje rozwinięcie w postaci kierunków działań, które przypisane zostały do poszczególnych priorytetów. Kierunki działań wynikają bezpośrednio z diagnozy, a ich brzmienie bazuje na zdolnościach realizacyjnych gminy. Realizacja większości kierunków działań przyczyni się do osiągnięcia obrazu przyszłości nakreślonego w wizji rozwoju. Przy realizacji wybranych projektów i przedsięwzięć odpowiadających kierunkom działań należy brać pod uwagę misję. Część wskazanych kierunków działań będzie możliwa do zrealizowania wyłącznie w oparciu o potencjał współpracy ponadlokalnej.

Cel 1. Gmina przyjazna dla mieszkańców

Priorytet 1.1. Aktywni mieszkańcy

Gmina Stara Biała budując realizując strategię rozwoju zwraca szczególną uwagę na uspołecznienie procesu formułowania problemów rozwoju i oczekiwanych kierunków działań. Gmina dążyć będzie do zwiększenia skuteczności i zasięgu informacji nt. działań i aktywności publicznych – w tym poprzez narzędzia komunikacji internetowej, jak też rozwiązania analogowe i kontakt bezpośredni. Gmina wspierać będzie integrację społeczną. Napływ nowych mieszkańców, rozwój funkcji mieszkaniowej, powoduje, iż zanikają tradycyjne więzi społeczne na poziomie lokalnym, a nawet sąsiedzkim. Wpływa to docelowo na sposób prowadzenia i realizacji działań rozwojowych. Brak zaangażowania się społecznego w funkcjonowanie wspólnot lokalnych wpływa na obniżenie skuteczności programowania rozwoju, poznania potrzeb mieszkańców, jak też na sposób i jakość funkcjonowania usług, np. czasu wolnego.

Gmina zamierza wdrażać zasady rozwoju oparte na partycypacji społecznej, w którym głos mieszkańców jest ważny dla decyzji rozwojowych. Ważne są przy tym pomysły i zaangażowanie mieszkańców w realizację kluczowych dla rozwoju gminy priorytetów, np. związanych z ochroną środowiska, kształtowaniem oferty kulturalnej, wspieraniem rozwoju gospodarczego. Gmina wspierać i współpracować będzie z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwoju lokalnego. Wspierać będzie integrację i rozwój organizacji społecznych. Dążyć będzie do rozwoju i prowadzenia działań zwiększających udział mieszkańców w rozwoju lokalnym, w tym poprzez spotkania w terenie, konsultacje społeczne. W związku z tym wspierać będzie lokalnych liderów, którzy mogą multiplikować działania prowadzone przez instytucje publiczne, jak też przez organizacje społeczne.

Idea gminy zintegrowanej społecznie zakłada wspieranie mieszkańców będących w szczególnej sytuacji życiowej. Ważnym zagadnieniem polityki społecznej będzie polityka senioralna. Zakłada się, że w gminie rozwijać się będzie system usług opieki nad osobami starszymi. Gmina dążyć będzie do

wspierania profilaktyki zdrowia, zwiększania dostępu do usług zdrowotnych, w tym uwzględniając potrzeby osób starszych.

Oceniając potrzeby osób starszych należy zaznaczyć, iż seniorzy są bardzo zróżnicowaną grupą społeczną, co przekłada się również na różnorodność potrzeb. Dane z systemu pomocy społecznej wskazują, iż do kluczowych problemów należy zaliczyć kwestie długotrwałej choroby, samotności, ubóstwa gospodarstw jednoosobowych, niepełnosprawności. Coraz liczniejsza społeczność seniorów oczekuje wsparcia przez Gminę ich codziennej aktywności, między innymi w zakresie rozwijania zainteresowań, kontaktów społecznych, uczestnictwa w kulturze.

Gmina kontynuować będzie działania poprawiające dostęp do przestrzeni i usług, np. poprzez likwidację barier architektonicznych, wdrażanie odpowiednich rozwiązań organizacyjnych. Istotną kwestia rozwoju będzie zapewnienie poczucia bezpieczeństwa publicznego i osobistego.

Gmina dążyć będzie do wzmocnienia potencjału istniejących lub nowo tworzonych przestrzeni publicznych. Przewiduje się kształtowanie, wzmocnienie i nadanie nowych funkcji niefunkcjonalnym lub nowo tworzonym przestrzeniom publicznym, np. nowych strefach zabudowy. Gmina, w myśl zrównoważonego rozwoju społecznego, dążyć będzie do zachowania istniejącego potencjału infrastruktury społecznej, służącej do aktywności i integracji społecznej.

Kierunki działań:

1. Integrowanie mieszkańców oraz wspólnot lokalnych i sąsiedzkich.
2. Wspieranie rozwoju i działalności organizacji społecznych, liderów lokalnych, osób i organizacji działających na rzecz społeczności lokalnych i rozwoju gminy.
3. Polityka senioralna, pomoc społeczna oraz usługi zdrowotne realizowane zgodnie z celami strategii rozwiązywania problemów społecznych.
4. Rozwój usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób w wieku senioralnym wymagających dziennej opieki oraz rozwój placówek dziennej opieki.
5. Likwidowanie istniejących barier architektonicznych, organizacyjnych, społecznych, ograniczających dostęp do usług i przestrzeni gminy i wspierających integrację społeczną.
6. Utrzymanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego.
7. Rozwój, utrzymanie i modernizacja potencjału infrastruktury społecznej, służącej do aktywności i integracji społecznej.
8. Rozwój i poprawa komunalnych zasobów mieszkaniowych.

Priorytet 1.2. Dostępne usługi publiczne

Gmina Stara Biała posiada dobrze rozwinięte i funkcjonujące usługi publiczne, co jest wynikiem wielu lat inwestowania w ich rozwój. Dostępność i jakość usług publicznych w przypadku podmiejskiej gminy jaką jest Stara Biała, w istotnym zakresie kształtuje jej konkurencyjność i wpływa na ocenę jakości życia. W przypadku Gminy Stara Biała kluczowe będzie utrzymanie odpowiedniej jakości już istniejącej infrastruktury społecznej, w tym związanej z edukacją, wychowaniem, kulturą, sportem. Gmina inwestuje w poprawę dostępności opieki żłobkowej, co zapewni w perspektywie operacyjnej dobry poziom dostępności do miejsc żłobkowych. Wyzwaniem systemu edukacji i wychowania, tak jak w wielu miejscach w kraju, będzie systematyczne wdrażanie standardów dostępności i rozwój edukacji włączającej.

Lokalne instytucje kultury są ważnym miejscem aktywności mieszkańców. Zakłada się dalszy rozwój oferty kulturalnej, w tym zwiększanie jej dostępności dla wszystkich mieszkańców i sołectw. Zakłada się, iż możliwe będzie zwiększenie udziału uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym i społecznym bezpośrednio blisko miejsca zamieszkania.

Gmina wspierać będzie aktywność sportową mieszkańców, w tym dążyć będzie do wzbogacenia istniejącej oferty sportu i rekreacji w oparciu o działalność klubów sportowych. Dążyć będzie do utrzymania istniejącej infrastruktury sportu i rekreacji. Gmina rozwijać będzie infrastrukturę rekreacyjną, bazując na łączności z walorami krajobrazowymi.

Kierunki działań:

1. Utrzymanie wysokiej jakości i dostępności infrastruktury szkolno-przedszkolnej.
2. Poprawa dostępności do opieki żłobkowej.
3. Rozwój edukacji włączającej w wychowaniu przedszkolnym i kształceniu ogólnym.
4. Rozwój i profilowanie oferty kulturalnej dla różnych grup wiekowych.
5. Utrzymanie i modernizacja infrastruktury sportu i rekreacji oraz zwiększenie atrakcyjności i różnorodności oferty sportu i rekreacji, wspieranie rozwoju aktywności sportowej mieszkańców.
6. Rozwój infrastruktury czasu wolnego na bazie walorów przyrodniczych i krajobrazowych.

Priorytet 1.3. Gmina zintegrowana funkcjonalnie i przestrzenie

Gmina Stara Biała położona jest w sąsiedztwie dużego miasta jakim jest Płock oraz na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych. Atutem jest przebieg linii kolejowej łączącej teren gminy z Płockiem i innymi miejscowościami. Gmina posiada zorganizowaną komunikację publiczną, która zapewnia łączność z przestrzenią miejską Kluczowe dla integracji przestrzennej jest utrzymanie i rozwinięcie powiązań komunikacyjnych, w tym zapewnienie mieszkańcom gminy dostępu do usług zlokalizowanych w Płocku.

Atutem gminy są dobre powiazania komunikacyjne w ujęciu ponadlokalnym, w tym krajowym oraz gęsta sieć dróg łączących poszczególne miejscowości w gminie. Istotne znaczenie dla wewnętrznego układu komunikacyjnego posiada system drogowy w obrębie i w sąsiedztwie gminy. Gmina dążyć będzie do usprawnienia systemu komunikacji drogowej, mając na względzie m. in. rozwój urbanizacyjny, jak też projektowane na szczeblu centralnym duże inwestycje komunikacyjne oraz inwestycje gospodarcze. Ważne, będzie dążenie do poprawy stanu nawierzchni i parametrów dróg, jak też dojazdów do poszczególnych gospodarstw domowych. Gmina realizować będzie działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Myśląc o integracji przestrzennej, w tym w wymiarze ponadlokalnym, nie można pominąć potencjału rozwoju sieci i połączeń kolejowych. Gmina wspierać będzie działania prowadzone w wymiarze ponadlokalnym, które pozwolą wdrożyć rozwiązania komunikacyjne w oparciu o sieć kolejową.

Coraz ważniejszą rolę w systemie komunikacyjnym gminy oraz gmin sąsiednich odgrywają drogi i ścieżki rowerowe. Mogą być one ważnym elementem atrakcyjności turystycznej jak też ważnym składnikiem systemu komunikacji aglomeracyjnej. Gmina dążyć będzie do systematycznego rozwijania spójnego, zintegrowanego ponadlokalnie i funkcjonalnie systemu dróg i ścieżek rowerowych.

Kierunki działań:

1. Utrzymanie i rozwinięcie powiązań komunikacyjnych.
2. Usprawnienia systemu komunikacji drogowej.
3. Poprawa stanu nawierzchni i parametrów dróg oraz dojazdów do poszczególnych gospodarstw domowych
4. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
5. Wspieranie działań w zakresie rozwoju funkcjonalnego systemu komunikacji publicznej w oparciu o połączenia kolejowe.
6. Rozwijanie spójnego w ujęciu lokalnym i ponadlokalnym systemu dróg i ścieżek rowerowych.

Cel 2. Gmina otwarta na rozwój

Priorytet 2.1. Gmina otwarta na przedsiębiorców

Gmina Stara Biała dobrze wykorzystuje atuty sąsiedztwa Płocka, jest miejscem zauważalnego ożywienia gospodarczego w swoich granicach. Przyczynia się to do rozwoju oferty rynku pracy. i zwiększenia dostępności do miejsc pracy oraz wpływa na wzrost dochodów własnych gminy.

Gmina zamierza wykorzystać swoje atuty, w tym posiadany zasób terenów inwestycyjnych i potencjał lokalizacyjny, do wzmocnienia funkcji gospodarczych na swoim terenie. Gmina będzie poprawiać atrakcyjność do inwestowania poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej do terenów inwestycyjnych, poprzez modernizację i budowę dróg, jak też w wyniku dużych inwestycji komunikacyjnych w obrębie, lub w sąsiedztwie gminy. Gmina aktywnie promować będzie potencjał do inwestowania i wspierać będzie inwestorów. Ważna będzie przy tym stała współpraca z przedsiębiorcami.

Gmina w procesie moderowania rozwoju gospodarczego zamierza kierować się zasadą zrównoważonego rozwoju, tj. uwzględniać będzie potrzeby lokalnych społeczności oraz zasady ochrony środowiska i przyrody.

Kierunki działań:

1. Tworzenie i aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które uwzględniać będą potrzeby rozwoju gospodarczego.
2. Wykorzystanie potencjału lokalizacyjnego względem projektowanego ponadlokalnego układu komunikacyjnego (drogowego i kolejowego) do kształtowania oferty inwestycyjnej.
3. Tworzenie atrakcyjnych terenów inwestycyjnych.
4. Przyciąganie nowych inwestycji gospodarczych na teren gmin przy uwzględnieniu ich oddziaływania na środowisko oraz wpływ na społeczność lokalną.
5. Przebudowa dróg dojazdowych do terenów inwestycyjnych.
6. Dostosowanie rozwoju infrastruktury i mediów do prognozowanego rozwoju gospodarczego i mieszkaniowego na terenie gminy.

Priorytet 2.2. Atrakcyjna oferta mieszkaniowa

Położenie gminy Stara Biała w sąsiedztwie Płocka przy głównych szlakach komunikacyjnych, wpływa na atrakcyjność osiedleńczą gminy. Atutem gminy są ponadto dobrze rozwinięta oferta usług publicznych oraz dostęp do miejsc pracy.

Należy pokreślić, iż gmina Stara Biała konkuruje z innymi gminami z otoczenia Płocka w zakresie rozwoju funkcji mieszkaniowej. Kluczowe jest zatem budowanie przewag konkurencyjnych. Przewagą gminy mogą być między innymi dobre połączenia komunikacyjne z Płockiem, dostęp do ponadlokalnego układu komunikacyjnego oraz dobrze zaprojektowane i dostępne na miejscu usług publiczne.

Przyciąganie nowych mieszkańców gwarantuje wzrost lub stabilność dochodów budżetu gminy oraz wpływa na konkurencyjność lokalnych usług.

Gmina Stara Biała dążyć będzie do rozwijania infrastruktury mieszkaniowej wraz z komplementarnymi rozwiązaniami z zakresu dostępu do usług publicznych, terenów zielonych oraz komunikacji. Nastawiając się na przyciąganie nowych mieszkańców ważne będzie inwestowanie w rozwiązania zapewniające dostępność i jakość usług opieki nad dziećmi. Gmina dążyć będzie do tworzenia stref mieszkaniowych w powiązaniu z dostępem do stref usługowych.

Szczególnie ważną kwestią w odniesieniu do atrakcyjności funkcji mieszkaniowej jest dostępność komunikacyjna. Zakłada się, że rozwój funkcji mieszkaniowej realizowany będzie w oparciu o zasadę dobrego skomunikowania.

Kierunki działań:

1. Przygotowanie terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe, z preferencją rozwoju funkcji mieszkaniowych przy zachowaniu zasad dobrego dostęp do usług publicznych, w tym edukacji, opieki zdrowotnej oraz komunikacji publicznej.
2. Wzmocnienie atrakcyjności funkcji mieszkaniowych lokalnych ośrodków usługowych poprzez poprawę dostępu do oferty czasu wolnego, terenów zielonych, terenów rekreacji i wypoczynku.
3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, uwzględniająca rozwój funkcji mieszkaniowej i gospodarczej oraz bieżące potrzeby rozwojowe w tym zakresie.
4. Wspieranie rozwoju funkcji handlowo-usługowej dostosowanej do rozwoju funkcji mieszkaniowej.

Cel 3. Gmina chroniąca środowisko

Priorytet 3.1. Dobry stan środowiska

Gminę Stara Biała dotykają problemy środowiskowe, które wpływają na jakość życia. Do lokalnych problemów środowiskowych należy zaliczyć kwestie jakości powietrza, problemy z hałasem, które w szczególny sposób koncentrują się w przestrzeniach sąsiadujących z układem komunikacyjnym i funkcjami gospodarczymi.

Gmina dążyć będzie do ograniczania niskiej emisji, w tym poprzez działania realizowane przez instytucje publiczne oraz wsparcie osób prywatnych w zakresie systemów grzewczych.

Kwestie ochrony środowiska uwzględniane będą w dokumentach planistycznych gminy. Dążyć się będzie do wykluczania kolizji terenów o różnym, sprzecznym przeznaczeniu, położonych w bezpośrednim sąsiedztwie (np. zabudowa mieszkaniowa i zabudowa usługowa, produkcyjna).

Szczególnym wyzwaniem Gminy Stara Biała jest rozdzielenie istniejącej i projektowanej funkcji gospodarczej i komunikacyjnej od funkcji mieszkaniowej. Warto dodać, iż lokalne ośrodki wielofunkcyjne: Maszewo Duże, Biała i Nowa Biała, które wykształciły się wskutek procesów urbanizacyjnych ostatnich dekad, położone są w sąsiedztwie zakładu produkcyjnego Orlen S.A. Z kolei Nowe Proboszczewice, gdzie również występuje znaczna dynamika procesów urbanizacyjnych, położone są w sąsiedztwie projektowanego korytarza drogi ekspresowej S10.

Istotnym walorem środowiska jest krajobraz. Gmina Stara Biała dążyć będzie do utrzymania możliwie w niezmienionym kształcie jakości krajobrazu, jak też materialnych zasobów dziedzictwa kulturowego, w tym obiektów zabytkowych.

Gmina Stara Biała rozwijać będzie infrastrukturę techniczną, która służy ochronie środowiska. Mowa tu przede wszystkim o infrastrukturze wodno-kanalizacyjnej. Struktura przestrzenna i osadnicza gminy wymusza również poszukiwanie rozwiązań opartych na zdecentralizowanych rozwiązaniach gospodarki wodno-kanalizacyjnej, np. związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków. W perspektywie kolejnych dekad Gmina zamierza modernizować i rozwijać infrastrukturę odpowiedzialną za ochronę środowiska, dostosowując ją do potrzeb rozwoju.

Wyzwaniem w gospodarce odpadami będzie zmniejszenie masy składowanych opadów komunalnych oraz zwiększenie odzysku odpadów. W tym celu Gmina wdrażać będzie działania, które wynikają z założeń Planu gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2030.

Kierunki działań:

1. Termomodernizacje i wykorzystanie OZE w gminnych instytucjach publicznych i jednostkach gminnych.
2. Wdrażanie rozwiązań w zakresie zmniejszania emisyjności obiektów publicznych.
3. Wspieranie mieszkańców i przedsiębiorców w procesie termomodernizacji oraz zmiany ogrzewania na ekologiczne z naciskiem na odnawialne.
4. Tworzenie stref buforowych pomiędzy funkcjami gospodarczymi, komunikacyjnymi a mieszkaniowymi.
5. Prowadzenie edukacji ekologicznej na różnych poziomach organizacyjnych.
6. Zachowanie zasobów materialnych i niematerialnych dziedzictwa kulturowego.
7. Podnoszenie estetyki przestrzeni gminy, utrzymanie czystości i ładu przestrzennego.
8. Rozwój i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.
9. Prowadzenie gospodarki odpadami zgodnie z założeniami Planu gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2030.

Priorytet 3.2. Adaptacja do zmian klimatu i zachowanie bioróżnorodności

Istotnym wyzwaniem przyszłości jest dostosowanie się do zmian klimatycznych. Gmina dążyć będzie do wzmocnienia potencjału retencyjnego swojej przestrzeni, w tym poprzez zwiększenie zdolności do zatrzymania wód opadowych, co pozwoli efektywniej wykorzystywać dostępne zasoby wody w sytuacji zagrożenia suszą.

Ważne dla zrównoważonego rozwoju gminy jest zachowanie równowagi przyrodniczej oraz zachowanie walorów krajobrazowych. Gmina współpracować będzie w wymiarze ponadlokalnym i lokalnym w zakresie zapewnienia spójności i drożności korytarzy ekologicznych. Prowadzić będzie działania z zakresu biernej i czynnej ochrony przyrody w zakresie swoich możliwości i kompetencji. Dążyć będzie do powiększania powierzchni biologicznie czynnej i tym samym do zachowania bioróżnorodności.

Strategicznym zasobem na terenie gminy Stara Biała są zasoby glebowe. Dzięki nim ważną funkcję gospodarczą pełni rolnictwo. Zmiany klimatu, w tym zjawisko suszy, przyspieszają degradację zasobów glebowych, wpływają na obniżenie żyzności gleb. W związku tym Gmina wspierać będzie rozwój zrównoważonej gospodarki rolnej oraz dążyć będzie do ochrony gleb.

1. Zwiększenie zdolności retencyjnych przestrzeni gminy.
2. Zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz czynna i bierna ochrona przyrody, w tym zachowanie drożności i spójności korytarzy ekologicznych.

3. Zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej, charakteryzującej się wysokim poziomem bioróżnorodności.
4. Ochrona zasobów przyrodniczych oraz przestrzenno-krajobrazowych.
5. Wspieranie zrównoważonego rolnictwa oraz ochrona zasobów glebowych.

6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Stara Biała

6.1. Struktura sieci osadniczej gminy Stara Biała wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Gminę tworzy 25 sołectw: Biała, Bronowo Kmiece, Bronowo-Zalesie, Brwilno, Dziarnowo, Kamionki, Kobierniki, Kowalewko, Kruszczewo, Mańkowo, Maszewo, Maszewo Duże, Miłodróż, Nowa Biała, Nowe Draganie, Nowe Proboszczewice, Nowe Trzepowo, Ogorzelice, Srebrna, Stara Biała, Stare Proboszczewice, Trzebuń, Ulaszewo, Włoczewo oraz Wyszyna.

Głównymi miejscowościami w gminie skupiającymi funkcje mieszkaniowe oraz usługowe i produkcyjne są: Maszewo Duże, Mańkowo, Nowe Proboszczewice, Biała, Nowa Biała. Obszarami koncentracji funkcji mieszkaniowych jednorodzinnych są wsie Brwilno i Ludwikowo. Na pozostałym obszarze gminy zabudowa ma charakter typowy dla obszarów rolniczych – pasma zabudowy skupione wzdłuż dróg oraz pojedyncze zabudowania rozproszone na terenach rolnych.

W gminie Stara Biała, ze względu na funkcjonalną strukturę jednostek osadniczych można wyróżnić następujące ich rodzaje:

- Lokalne ośrodki wielofunkcyjne, podlegające intensywnym procesom urbanizacyjnym: Nowe Proboszczewice z częścią Starych Proboszczewic, Maszewo Duże z Mańkowem, Biała, Nowa Biała,
- Pozostałe miejscowości, wśród których można wyróżnić miejscowości charaktertyzujące się dużą dynamiką rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (Brwilno, Ludwikowo) oraz miejscowości z dominującą zabudową zagrodową.

W obszarze gminy widoczna jest silna tendencja rozwoju budownictwa jednorodzinnego. W wybranych miejscowościach rozwija się zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, która staje się coraz wyraźniej eksponowana w strukturach wsi. Wpływ na to ma trend przenoszenia się mieszkańców miasta na tereny wiejskie. W gminie Stara Biała wywołuje to zauważalne przekształcenia w zagospodarowaniu miejscowości. Największą dynamikę rozwoju funkcji mieszkaniowej przewiduje się w miejscowościach położonych najbliżej Płocka, tj. Maszewie, Białej, Nowej Białej, Brwilnie, jak też w Ludwikowie i Starych Proboszczewicach.

W południowej części gminy, przy granicy z Płockiem usytuowane są wielkopowierzchniowe kompleksy zabudowy produkcyjno-usługowej oraz magazynowej. Zagospodarowanie tego obszaru gminy jest silnie uwarunkowane sąsiedztwem zlokalizowanego w Płocku zakładu ORLEN S.A. Jest on zarówno

źródłem uciążliwości jak i generatorem rozwoju zabudowy w jego sąsiedztwie. Przewiduje się, iż w tej części gminy, jak też w rejonie Nowych Proboszczewic oraz Ogorzelic, rozwijać się będzie nadal funkcja gospodarcza.

Mapa 1. Struktura osadnicza gminy Stara Biała

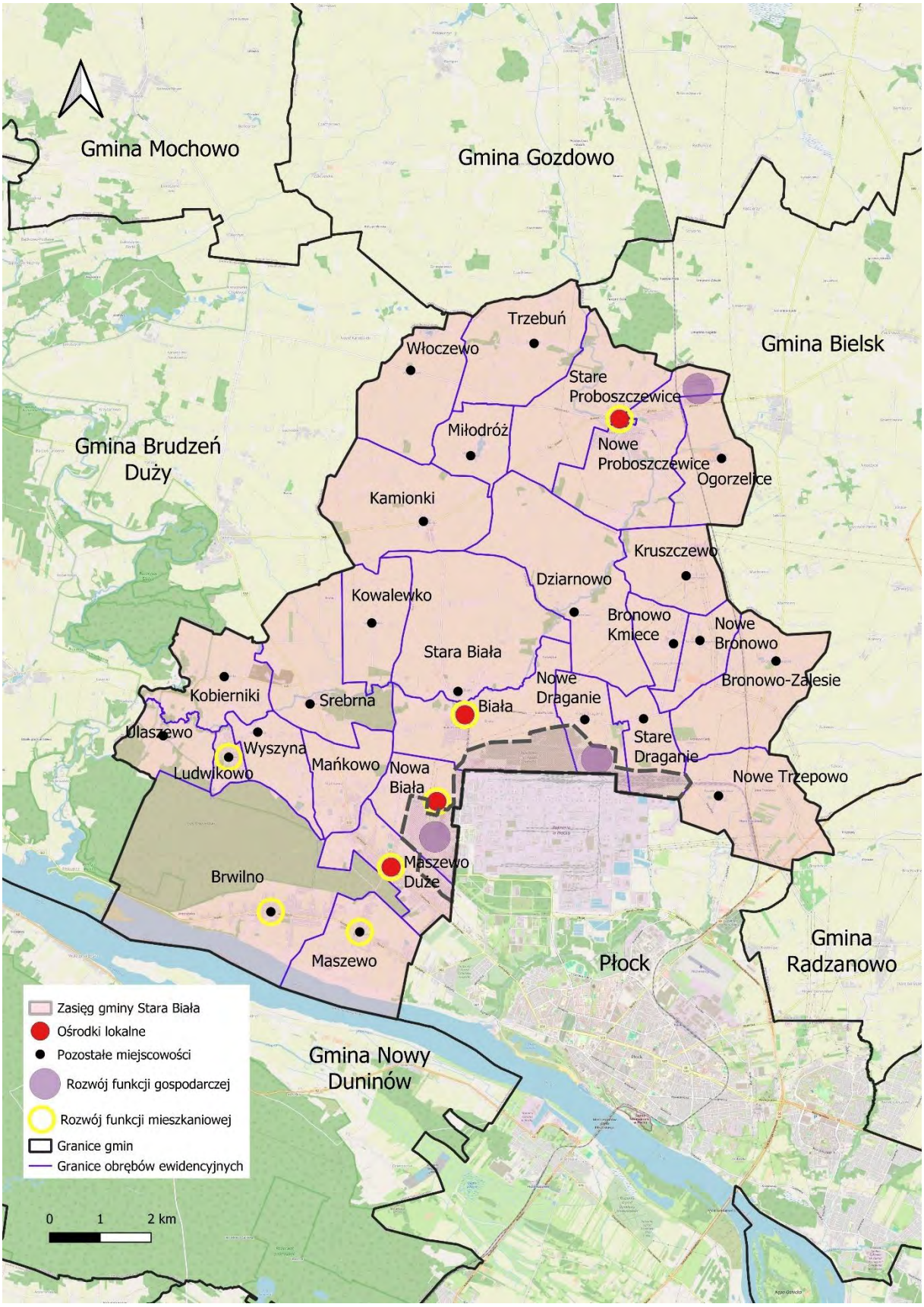

Źródło: opracowanie własne

6.2. System powiązań przyrodniczych na obszarze gminy Stara Biała

Według fizyczno-geograficznej regionalizacji Polski J. Kondrackiego (1998) gmina wiejska Stara Biała umiejscowione jest w następujących jednostkach:

- megaregion – Pozaalpejska Europa Środkowa, prowincja – Niż Środkowoeuropejski (31),
    - podprowincja – Pojezierze Południowobałtyckie (314-316):
        - makroregion – Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie (315.1), mezoregion – Pojezierze Dobrzyńskie (315.14),
        - makroregion – Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka (315.3), mezoregion – Kotlina Płocka (315.35),
- podprowincja – Niziny Środkowopolskie (318),
    - makroregion – Nizina Północnomazowiecka (318.6), mezoregion – Wysoczyzna Płońska (318.61).2.

Ze względu na lokalizację, panujące warunki glebowo-rolne oraz klimatyczne Stara Biała jest gminą o warunkach bardzo korzystnych dla rozwoju rolnictwa. Około 75% powierzchni gminy Stara Biała zajmują użytki rolne. Obszary leśne zlokalizowane są w południowo-zachodniej części gminy. Lasy zajmują około lesistość 10,6% powierzchni gminy. Gmina w rejonie miejscowości Brwilno i Maszewo granicy z Wisłą. W obrębie skarpy wiślanej i w dolinach rzek Wierzbicy i Skrwy Prawej występuje zagrożenie ruchami masowymi ziemi. Najcenniejsze pod względem przyrodniczym obszary zlokalizowane są w południowo-zachodniej części gminy oraz związane są z doliną rzeki Wierzbica, a poza granicami gminy, w jej bezpośrednim sąsiedztwie z doliną rzeki Skrwy Prawej.

Szatę roślinną obszaru gminy tworzą zarówno zbiorowiska naturalne w postaci: lasów, zadrzewień śródpolnych i dolinnych, roślinności dolinnej, roślinności pól uprawnych i sadów, a także zbiorowiska, związane z jednostkami osadniczymi lub pojedynczymi posesjami w postaci: parków i skwerów miejskich, cmentarzy, szpalerów przydrożnych, zbiorowiska zieleni urządzonej towarzyszących szkołom i kościołom, zespołom dworskim i pałacowym, ogrodów przydomowych.

Na terenie gminy Stara Biała występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Natura 2000 Sikórz,
- Brudzeński Park Krajobrazowy,
- Nadwiślański (powiat płoński, płocki i sochaczewski) obszar chronionego krajobrazu,

[2] Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Biała na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028.

- Rezerwat przyrody Brwilno,
- 10 pomników przyrody,
- 9 użytków ekologicznych.

Obszar Natura 2000 Sikórz (kod PLH 140012) to Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk zajmujący 195,68 ha w gminach Brudzeń Duży i Stara Biała (w niewielkim fragmencie). Jest to obszar położony w Brudzeńskim Parku Krajobrazowym. Teren ten to 12 kilometrowy, malowniczy odcinek rzeki Skrwy Prawej wraz z otaczającymi koryto łęgami i grądami. Lasy są tu bardzo zróżnicowane. Powierzchniowo dominują tu drzewostany, w których największy udział ma grab, dąb, brzoza i olsza. Zaznacza się również udział innych, cennych gatunków: wiązu, jesionu, lipy[3].

Rezerwat przyrody Brwilno położony jest w gminach Stara Biała i Brudzeń Duży. Obejmuje zbiorowiska lasów mieszanych nizinnych. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych, przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych skarpy pradoliny rzeki Wisły wraz z ujściowym fragmentem rzeki Skrwy Prawej i występującymi na tym terenie zbiorowiskami dąbrów.[4]

Brudzeński Park Krajobrazowy zlokalizowany jest na terenie gmin: Brudzeń Duży i Stara Biała, a otulina dodatkowo na terenie gminy Mochowo w powiecie sierpeckim. Swoim zasięgiem obejmuje południowe obszary gminy Stara Biała.

Celem ochrony wartości przyrodniczych Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego jest:

1) Ochrona głęboko wciętej, meandrującej, nizinnej rzeki Skrwy Prawej oraz powiązanych z nią dwóch zespołów rynnowych: strugi Janoszyckiej i rzeki Wierzbicy;
2) Ochrona ekosystemów leśnych, głównie grądów i łęgów, a także bogactwa rzadkich i chronionych gatunków grzybów, roślin i zwierząt oraz ich siedlisk.

Celem ochrony wartości historycznych i kulturowych Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego jest:

1) Ochrona swoistego charakteru założeń dworsko – ogrodowych;
2) Ochrona historycznych układów osadniczych oraz traktów, a także przydrożnych krzyży, kapliczek i innych obiektów zabytkowych.

Celem ochrony walorów krajobrazowych Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego jest:

1) Ochrona doliny rzeki Skrwy Prawej oraz skarp - miejsc widokowych;
2) Ochrona drobnopowierzchniowej mozaiki łąk, zadrzewień, pastwisk, sadów i pól uprawnych.

[3] https://plock.lodz.lasy.gov.pl/obszary-natura-2000

Nadwiślański obszar chronionego krajobrazu położony jest na terenie powiatów płońskiego, płockiego i sochaczewskiego i miasta Płock. Obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. W gminie Stara Biała obejmuje tereny położone w sołectwie Maszewo.[5]

Obszar doliny Wisły oraz doliny Skrwy Prawej, znajdujące się w południowo-zachodniej części gminy, stanowią część składową krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA, należą do obszaru korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym - Skrwy (19k). Ponadto należą do krajowego obszaru węzłowego Pojezierza Gostynińskiego (07K). Obszar ten sąsiaduje z międzynarodowym obszarem węzłowym Puszczy Kampinoskiej (20M) oraz korytarzem ekologicznym o znaczeniu międzynarodowym – Toruńskim Dolnej Wisły (15m).

Na terenie gminy Stara Biała bariery przyrodnicze stanowione są przede wszystkim przez:

1) Linię kolejową relacji Kutno – Płock – Brodnica wraz z bocznicą PKN ORLEN;
2) Drogi wojewódzkie nr 562, 555 i 559;
3) Zwartą zabudowę wsi po obu stronach drogi wojewódzkiej nr 559 w obrębie Maszewo Duże oraz częściowo Maszewo Nad Wisłą;
4) Zwartą zabudowę wsi w obszarach cennych przyrodniczo, obszarach stanowiących lokalne korytarze ekologiczne lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie w obrębach: Brwilno, Ludwikowo, Proboszczewice Nowe, Proboszczewice Stare, Biała Stara;
5) Wielkopowierzchniowe obiekty mogące oddziaływać na środowisko: Zakład Produkcyjny GosUtylizacji Odpadów Komunalnych w Kobiernikach;
6) obszary eksploatacji kopalin w obrębie Biała Nowa.

Kolejne bariery przyrodnicze stanowić będzie projektowana na terenie gminy infrastruktura komunikacyjna, związana z komponentem kolejowym CPK oraz z drogą ekspresową S10.

Podstawowymi elementami krajobrazu wyznaczającymi tożsamość gminy Stara Biała są:

1) Doliny rzek Wisły, Skrwy Prawej i Wierzbicy wraz ze skarpami;
2) Założenia przestrzenne;
3) Młyny: w Kobiernikach i Wyszynie na rzece Wierzbicy oraz w Bronowie-Zalesiu;
4) Grodzisko w Nowych Proboszczewicach;
5) Zabudowa folwarczna w miejscowości Srebrna;
6) Krajobraz rolniczy,

[5] Na podstawie: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody

7) Krajobraz przemysłowy związany z zakładami firmy Orlen oraz Elewar w Ogorzelicach, stanowiących istotną dominantę krajobrazu.

Gmina Stara Biała w całości położona jest w dorzeczu dolnej Wisły. Podstawową sieć hydrograficzną tworzą rzeki: Wisła, jej dopływy: Skrwa Prawa oraz Brzeźnica, a także rzeka Wierzbica.

Na obszarze gminy Stara Biała występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Znajdują się na terenach sąsiadujących z Wisłą oraz związane są układem hydrologicznym rzeki Wierzbicy.

Tereny znajdujące się na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonemu zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 pkt. 10 ustawy Prawo wodne, planowane zagospodarowanie nie może naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudniać zarządzania ryzykiem powodziowym.

Obszar gminy Stara Biała położony jest w granicach 4 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWPrz): RW200021275999 (Zb. Włocławek), RW20001027529 (Brzeźnica), RW200010275689 (Wierzbica), RW20001127569 (Skrwa od Chroponianki do ujścia). Stan wód powierzchniowych jest zły.

Obszar gminy Stara Biała położony jest w granicach dwóch jednolitych części wód podziemnych: GW200047, GW200048. Obie charakteryzują się dobrym stanem wód.

Cały obszar gminy jest ekstremalnie zagrożony suszą atmosferyczną oraz suszą rolniczą oraz umiarkowanie zagrożony suszą hydrologiczną. Zagrożenie suszą hydrogeologiczną jest zróżnicowane, od słabego zagrożenia w rejonie miejscowości Maszewo, poprzez umiarkowane na większości obszaru gminy, do silnego i ekstremalnego w północno-wschodniej części gminy, przy granicy z gminą Gozdowo.

Mapa 2. System powiązań przyrodniczych na obszarze gminy Stara Biała

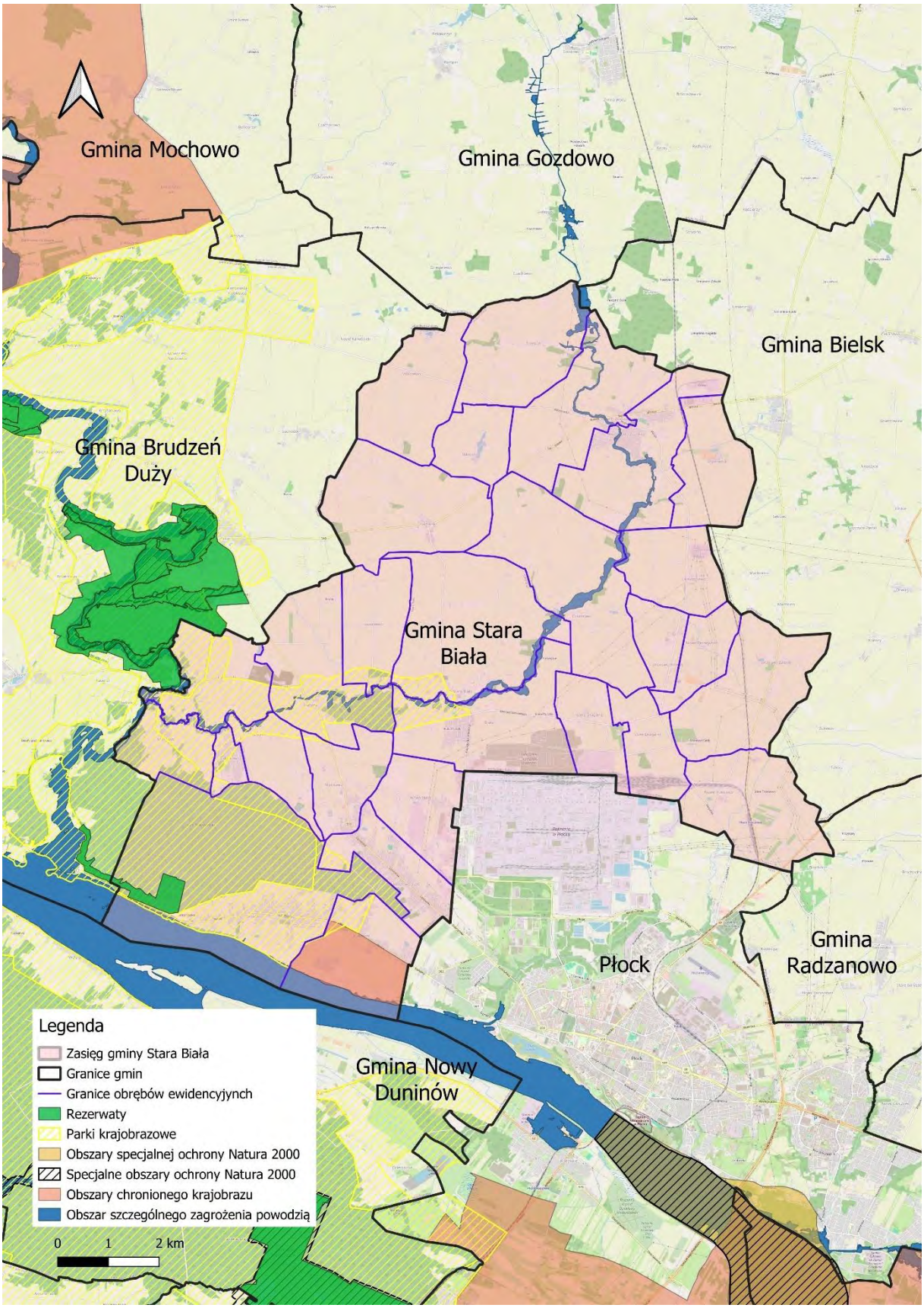

Źródło: opracowanie własne

6.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Powiązania komunikacyjne gminy Stara Biała z obszarem zewnętrznym odbywają się za pośrednictwem drogi krajowej, czterech dróg wojewódzkich oraz sieci dróg powiatowych, a także kolei. Najważniejszymi elementami systemu komunikacyjnego o znaczeniu ponadlokalnym są drogi wojewódzkie nr 540, 555, 559 i 562, które zapewniają połączenia z najważniejszymi ośrodkami regionalnymi i lokalnymi: Płockiem, Bielskiem, Sikorzem, Lipnem, Starym Duninowem, Szpetalem Górnym. Układ ww. dróg sprawia, że teren całej gminy jest dobrze skomunikowany z otoczeniem. Ze względu na swoje peryferyjne położenie nieco mniejsze znaczenie ma droga krajowa nr 60, mająca swój przebieg przez teren gmin6 Stara Biała, relacji Płock - Drobin. Układem uzupełniającym jest sieć dróg powiatowych umożliwiających dojazd do głównych ośrodków gmin ościennych.

Przez wschodnią część, w przebiegu niemal południkowym, na odcinkach ok. 2 km w granicach gminy (fragment linii kolejowej wybiega w obszar gminy Bielsk), przebiega linia kolejowa, umożliwiająca połączenie pomiędzy Kutnem a Brodnicą. Na terenie gminy Stara Biała zlokalizowana jest stacja kolejowa (Płock Trzepowo) oraz przystanek kolejowy (Proboszczewice Płockie). Od linii kolejowej odbiega bocznica, prowadząca do terminalu kolejowego Orlen S.A.

Układ komunikacyjny gminy Stara Biała docelowo zostanie znacząco przeobrażony. Związane jest to z inwestycjami szczebla rządowego. W ramach projektu budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego, w ramach komponentu kolejowego powstanie linia kolejowa nr 5 i 50 na odc. węzeł CPK – Płock - Włocławek.

Przez teren gminy Stara Biała przebiegać będzie droga ekspresowa S10. Wg jednej z propozycji GDDKiA droga ta przebiegać będzie przez północno-wschodnią część gminy Stara Biała. Planowany jest tutaj węzeł w okolicy miejscowości Nowe Proboszczewice.

Gmina Stara Biała planuje rozwijać system dróg i ścieżek rowerowych, w szczególności zorientowany na skomunikowanie z przestrzenią miejską Płocka.

Mapa 3. Główne korytarze i elementy sieci transportowej na terenie gminy Stara Biała

Źródło: opracowanie własne

6.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

Infrastruktura techniczna

Główne powiązania infrastrukturalne na terenie gminy obejmują:

1) Napowietrzne elektroenergetyczne linie przesyłowe o napięciu 400 kV relacji :
    a. Ołtarzew – Płock (Kruszczewo) (wg PZPW: Mościska – Płock Kruszczewo),
    b. Płock (Kruszczewo) – Grudziądz (Węgrowo),
    c. Rogowiec – Płock (Kruszczewo);
2) 2) napowietrzne elektroenergetyczne linie przesyłowe o napięciu 110 kV relacji:
    a. Płock (Kruszczewo) – Sierpc,
    b. Płock (Kruszczewo) – Maszewo,
    c. Płock (Kruszczewo) – ORLEN S.A. (dwie linie, w tym jedna dwutorowa),
    d. Płock (Kruszczewo) – Podolszyce (dwie linie, w tym jedna dwutorowa),
    e. Płock (Kruszczewo) – Raciąż,
    f. 3 linie przecinające południowo-wschodni skraj Gminy: Płock – Podolszyce;
3) gazociągi wysokiego ciśnienia relacji:
    a. 3 gazociągi Rembelszczyzna – Gustorzyn (700 DN, 2 x 500 DN, gazociąg krajowy magistralny),
    b. 1 gazociąg do Rafinerii PKN Orlen (400 DN),
    c. 1 gazociąg Bronowo-Zalesie – Sierpc (300 DN),
    d. 1 gazociąg Bronowo-Zalesie – Płock (150 DN),
    e. 1 gazociąg Srebrna – Płock (125 DN);
4) dwa ropociągi Adamowo – Płock (600 DN, 800 DN) – wschodni odcinek rurociągu przyjaźń;
5) rurociąg paliwowy (DN 300) Płock – Nowa Wieś Wielka (Bydgoszcz);
6) gazociąg etylenu Płock – Włocławek;
7) kabel telekomunikacyjny światłowodowy relacji Płock – Włocławek;
8) oczyszczalnię ścieków w Maszewie;
9) Regionalną Instalację Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Kobiernikach (Przedsiębiorstwo Gospodarowania Odpadami w Płocku);
10) stację elektroenergetyczną 400/110 kV Płock (Kruszczewo).

Wszystkie miejscowości w gminie są zelektryfikowane, a sieć elektroenergetyczna średniego napięcia jest oceniana na dobry stan techniczny.

Zgodnie z danymi UKE w gminie było 4 760 punktów adresowych. Na koniec czerwca 2024 roku w zasięgu stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych były 3 292 punkty adresowe, a 1 468 pozostało bez zasięgu. Na terenie gminy było 1 996 białych plam NGA.

Zgłoszone plany inwestycyjne przewidują objęcie w kolejnych 3 latach zasięgiem stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych:

- 1277 punktów adresowych znajdujących się już w zasięgu rzeczywistym,
- 1 punkt adresowy znajdujący się już w zasięgu wyłącznie hurtowym,
- 227 punktów adresowych znajdujących się już w zasięgu teoretycznym,
- 1 punkt adresowy znajdujący się w planie inwestycyjnym ze środków publicznych,
- 1262 punkty adresowe znajdujące się w innym planie inwestycyjnym ze środków prywatnych,
- 1330 punktów adresowych będących białymi plamami (bez zasięgu).

Jednostką organizacyjną zajmującą się świadczeniem usług związanych z gospodarką wodno-ściekową w gminie Stara Biała jest Gospodarka Komunalna „Stara Biała" Sp. z o.o.

Odsetek ludności korzystającej z instalacji – w przypadku wodociągów, w 2023 roku wynosił 98,4% , natomiast w przypadku kanalizacji – 63,2%. Zgodnie ze stanem na dzień 31.12.2023 r. do gminnej ewidencji zgłoszonych zostało 428 przydomowych oczyszczalni ścieków i 790 zbiorników bezodpływowych.

Proces wodociągowania gminy można uznać za zakończony – nowe linie wodociągowe budowane są głównie do nowopowstałych działek budowlanych.

Woda pozyskiwana jest z ujęć głębinowych i po uzdatnieniu dostarczana do odbiorców. Mieszkańcy gminy Stara Biała zaopatrywani są w wodę z następujących ujęć:

- SUW Stare Proboszczewice lokalizacja przy ul. Krótka 4, 09-412 Stare Proboszczewice,
- SUW Kobierniki lokalizacja Kobierniki 34a, 09-411 Biała,
- SUW Biała lokalizacja przy ul. Andrzeja Kmicica 33, 09-411 Biała,
- Wodociągi Płockie sp. z o.o.

Ujęcia zlokalizowane w Białej, Kobiernikach oraz wodociąg w Maszewie są spięte, co zmniejsza awaryjność układów i poprawia ich hydraulikę.

W zasięgu sieci kanalizacyjnej znajdują się gospodarstwa domowe (lub ich część) w miejscowościach: Brwilno, Maszewo Duże, Mańkowo, Maszewo, Ludwikowo, Wyszyna, Biała, Nowa Biała, Stara Biała, Nowe Proboszczewice, Ogorzelice częściowo w Starych Proboszczewicach oraz w Srebrnej.

Ścieki komunalne powstające na terenie gminy Stara Biała oczyszczane są w oczyszczalniach ścieków w Nowych Proboszczewicach i Maszewie (oczyszczalnia ścieków w Maszewie oczyszcza ścieki z miasta Płocka oraz gmin ościennych: Stara Biała, Nowy Duninów i Słupno). Ścieki komunalne z budynków Mazowieckiej Uczelni Publicznej w Płocku oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych zlokalizowanych przy uczelni w m. Nowe Trzepowo kierowane są do sieci kanalizacji sanitarnej. Ścieki oczyszczane są w oczyszczalni ścieków PKN ORLEN S.A. Na terenie gminy istnieją również indywidualne oczyszczalnie ścieków o przepustowości powyżej 7,5 m^3/dobę oczyszczające ścieki komunalne w Pałacu w Srebrnej (ORLEN S.A.), Domu Pomocy Społecznej w Brwilnie i gminnego budynku we Włoczewie.

Zgodnie z podziałem określonym w Planie gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2030 gmina Stara Biała wchodzi w skład regionu zachodniego gospodarki odpadami. Zmieszane odpady komunalne odbierane z terenu gminy Stara Biała są przetworzone w regionalnych instalacjach przetwarzania odpadów istniejących na terenie regionu (Kobierniki na terenie gminy Stara Biała). PSZOK, obsługujący mieszkańców gminy Stara Biała zlokalizowany jest w miejscowości Ogorzelice. Na terenie gminy Stara Biała w Kobiernikach, Przedsiębiorstwo Gospodarowania Odpadami w Płocku Sp. z o.o. prowadzi ponadto PSZOK dostępny tylko dla mieszkańców Płocka

Infrastruktura społeczna

Na terenie gminy Stara Biała zlokalizowany jest NZOZ Biała (ul. Jana Kazimierza 1 w Białej) oraz w NZOZ w Nowych Proboszczewicach (przy ul Floriańskiej 7). W gminie działała jedna apteka ogólnodostępna w Maszewie Dużym. Najbliższy szpital oraz stacja pogotowia ratunkowego znajdują się w Płocku.

Na terenie gminy nie funkcjonuje żłobek gminny. Obecnie trwają prace nad budową żłobka i przedszkola w Maszewie Dużym.

W 2023 roku działalność edukacyjną prowadziło 5 publicznych jednostek oświatowych:

1) Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Starej Białej, Stara Biała 53, 09-411 Biała;
2) Szkoła Podstawowa w Starych Proboszczewicach, ul. Floriańska 4, 09-412 Stare Proboszczewice;
3) Szkoła Podstawowa im. Władysława Stanisława Reymonta w Maszewie Dużym, ul. Szkolna 14, 09-400 Płock;
4) Przedszkole w Nowych Proboszczewicach, ul. Floriańska 20, 09-412 Nowe Proboszczewice;
5) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wyszynie, Wyszyna 2, 09-411 Biała w skład, którego wchodzą:
    -
        a. Samorządowe Przedszkole im. Kornela Makuszyńskiego w Wyszynie,
        b. Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Wyszynie.

Instytucją kultury w gminie jest Gminna Biblioteka Publiczna w Starej Białej. Na terenie gminy funkcjonują jej dwie placówki: ♣

- Gminna Biblioteka Publiczna w Starej Białej, ul. Jana Kazimierza 1,
- Filia biblioteczna w Nowych Proboszczewicach, ul. Floriańska 20.

Działalność kulturalną i sportową na rzecz mieszkańców gminy prowadzi Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Starej Białej.

Obiekty sportowo-rekreacyjne na terenie gminy to:

1) Przyszkolny kompleks boisk sportowych „Moje BOISKO – ORLIK 2012", Sala Sportowa w Maszewie Dużym, szkolne boisko do piłki nożnej oraz skatepark i ścieżka botaniczna w Maszewie Dużym;
2) Przyszkolna hala sportowa i siłownia przy Szkole Podstawowej w Starej Białej;
3) Sala gimnastyczna przy Zespole Szkół w Starych Proboszczewicach;
4) Centrum Sportowe „Wierzbica" w Nowych Proboszczewicach;
5) Szkolne boisko przy Szkole Podstawowej w Wyszynie;
6) Zespół rekreacyjno-sportowy w Białej;
7) Szkolne place zabaw w Maszewie Dużym, Starych Proboszczewicach, Starej Białej i Wyszynie;
8) Punkt edukacyjny w leśnictwie Brwilno.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Stara Biała jest jednostką organizacyjną Gminy Stara Biała do realizacji zadań w zakresie lokalnej polityki społecznej.

Poza Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w gminie działają: Dom Pomocy Społecznej w Brwilnie, Dom Samotnej Matki w Białej, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Typu Rodzinnego w Nowym Bronowie.

Funkcję wspierającą aktywność społeczną mieszkańców gminy pełnią świetlice wiejskie. Zlokalizowane są w Brwilnie, Dziarnowie, Bronowie-Zalesiu, Kamionkach, Włoczewie. Ponadto zaprojektowany i wybudowany w stanie surowym zamkniętym został budynek świetlicy wiejskiej w miejscowości Ogorzelice.

Ochotnicze Straże Pożarne w gminie Stara Biała funkcjonują w następujących miejscowościach:

- OSP w Bronowie-Zalesiu (Bronowo-Zalesie 66a),
- OSP w Brwilnie (ul. Słoneczna 5, Brwilno),
- OSP w Dziarnowie (Dziarnowo 60),
- OSP w Kamionkach (Kamionki 14),

- OSP w Maszewie (ul. Płocka 53, Maszewo),
- OSP w Proboszczewicach (ul. Floriańska 9, Nowe Proboszczewice),
- OSP w Starej Białej (Stara Biała 60),
- OSP w Wyszynie (Wyszyna 27a).

Mapa 4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej gminy Stara Biała

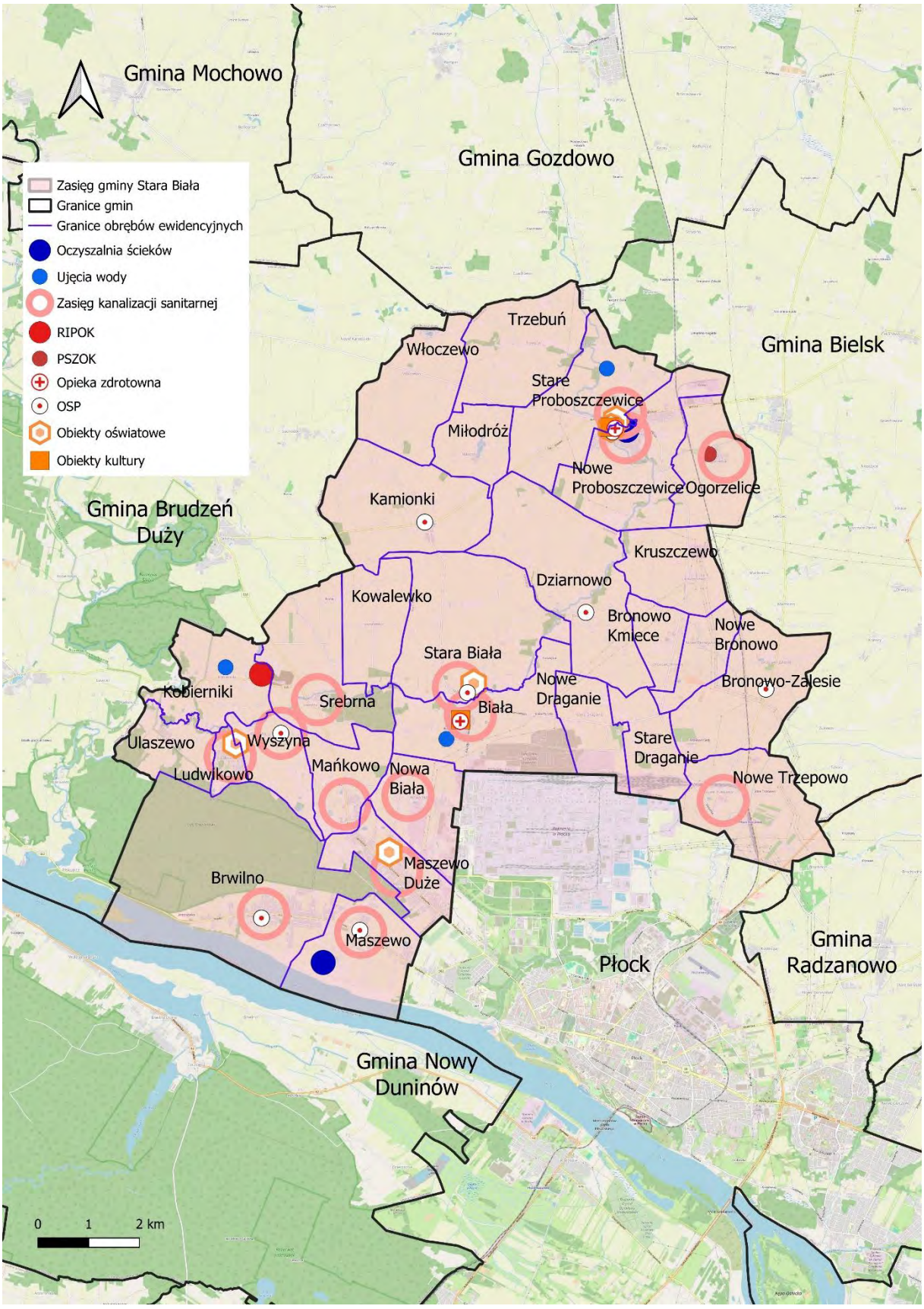

Źródło: opracowanie własne

7. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Stara Biała

1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu:

- Zakłada się ochronę i zachowanie zasobów przyrodniczych, w tym bioróżnorodności oraz zachowanie drożności korytarzy ekologicznych na terenie gminy Stara Biała,
- Należy wykluczać możliwość zainwestowania na terenach skarp: wiślanej, oraz rzek Wierzbicy i Skrwy,
- Należy dążyć do rozwoju infrastruktury technicznej i zaopatrzenia coraz większej połaci terenów istniejących i planowanych pod zabudowę w przyjazne dla środowiska źródła ogrzewania,
- W przypadku lokalizacji nowej zabudowy należy dążyć do zapewnienia samowystarczalności energetycznej i realizacji indywidualnych urządzeń elektrycznych w terenach zabudowy jednorodzinnej,
- Należy dążyć do osiągnięcia celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych, określonych w Planie gospodarowania wodami na obszarze Dorzecza Wisły,
- Obszar gminy Stara Biała należy zaliczyć do ekstremalnie zagrożonego suszą. Rekomenduje się podejmowanie działań przeciwdziałających skutkom suszy: podjęcie działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach zurbanizowanych, poprzez: tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych, małych urządzeń piętrzących (zastawki, małe progi, przetamowania), retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych.

2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:

- Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na dziedzictwo kulturowe gminy należy lokalizować przy uwzględnieniu aspektów kulturowych (a szczególnie widokowych), po przeprowadzeniu szczegółowych analiz przestrzennych i na podstawie planów zagospodarowania przestrzennego,
- Należy unikać powstawania nowych dominant konkurujących do obecnego charakteru przestrzeni gminy o wysokich walorach estetycznych i krajobrazowych,
- Należy chronić wszystkie obiekty o wartościach kulturowych – nie tylko te wpisane do rejestru lub ujęte w ewidencji obiektów zabytkowych.

3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej:

- Należy dążyć do utrzymania i wielofunkcyjnego rozwoju wsi Maszewo Duże z Mańkowem, Biała, Nowa Biała oraz Nowe Proboszczewice,
- Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji usługowych, produkcyjnych, składowych i magazynowych powinno być realizowane wokół zakładów Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN oraz w północnowschodnim krańcu gminy, w obrębach Proboszczewice Nowe oraz Ogorzelice,
- Należy dążyć do wzmocnienia funkcji turystycznych i wypoczynkowych, niekolidujących z wymaganiami ochrony środowiska przyrodniczego, w południowo-zachodniej części gminy, w miejscowościach związanych z doliną Wisły oraz obszarami objętymi formami ochrony przyrody,
- Zakłada się tworzenie warunków dla rozwoju eksploatacji powierzchniowej w obrębie Biała Nowa,
- Należy dążyć do poprawy standardu obecnie istniejącej zabudowy oraz roztropnie wyznaczać i realizować nowe tereny mieszkaniowe,
- Rozwój terenów mieszkaniowych nie powinien uszczuplać wartościowych terenów zieleni oraz nie powinien być lokalizowany przy uciążliwych terenach przemysłowych,
- Należy dążyć do kreacji przestrzeni publicznych o wyróżniającym się znaczeniu dla społeczności lokalnych. Z przestrzeniami publicznymi powinni się identyfikować mieszkańcy poszczególnych miejscowości, a mieszkańcy powinni mieć udział w ustalaniu kierunków rozwoju,
- Nowe tereny mieszkaniowe należy zaopatrywać w przestrzenie publiczne/ półprywatne, niezbędne usługi i komponowaną zieleń,
- W rozwoju funkcji mieszkaniowej kierować się będzie zasadą rozwoju tzw. stref urbanistycznych, posiadających dobry dostęp do usług publicznych, w tym edukacji, opieki zdrowotnej,
- Główne kierunki rozwoju funkcji mieszkaniowej to:
    - zachowanie, uzupełnienie oraz rozwój istniejących terenów zabudowy przydrożnej,
    - tworzenie zwartej zabudowy (wypełnianie luk, realizacja zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zainwestowanych wzdłuż istniejących dróg),
    - stymulowanie rozwoju funkcji mieszkaniowej poprzez wyznaczenie nowych terenów mieszkaniowych, przewidzianych do objęcia planami miejscowymi.

4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

- Nie należy pochopnie wyznaczać nowych terenów pod tereny wielkopowierzchniowe, rozważając przy tym poziom nasycenia takimi obiektami,
- Zaleca się rozwój mniejszych obiektów handlowych i usługowych w strefach wielofunkcyjnych, zapewniających mieszkańcom bezpośredni dostęp.

5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego:

- Należy modernizować istniejące obiekty kulturalne oraz pełniące funkcje rekreacyjno-sportowe, zdrowotne, społeczne,
- Należy rozważyć budowę placówek oświatowych i wychowania w miejscach deficytowych (żłobki).

6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej:

- Należy dążyć do ograniczania ruchu samochodowego na rzecz zbiorowych środków komunikacji oraz innych ekologicznych środków transportu – np. rowerowych,
- Należy rozwijać infrastrukturę techniczną na terenach przeznaczonych pod nową zabudowę,
- Należy dopasowywać infrastrukturę społeczną do potrzeb populacji i uwzględnić starzenie się społeczeństwa,
- Należy dążyć do realizacji indywidualnych urządzeń elektrycznych w terenach zabudowy jednorodzinnej.

7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW:

- Należy rozwijać OZE w lokalizacjach, które nie są uciążliwe dla funkcji mieszkaniowej i przyrodniczej: szczególnie w terenach produkcji. W miejscach gdzie planuje się lokalizacje urządzeń o większych mocach należy pamiętać o rozbudowie stosownej infrastruktury technicznej (konieczna bliskości do GPZ lub rozwój sieci elektrycznej).

8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:

- Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko należy lokalizować przy uwzględnieniu aspektów przyrodniczych i kulturowych, w tym również krajobrazowych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej:

- Tereny rolne powinny być kształtowane zgodnie z zasadami Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej (IUNG),

- Nie przewiduje się rozwoju nowych terenów rolnych w granicach gminy, a istniejące pozostawia się do utrzymania.

10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji:

- Nie wskazuje się terenów przewidzianych do rewitalizacji i przekształceń. W razie konieczności ich wyznaczenia w innych dokumentach wskazane jest opracowanie programów lub opracowań planistycznych, które będą podstawą do przekształceń oraz realizacji nowych inwestycji na tych terenach.

8. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa

W Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ wyznaczono dwa rodzaje obszarów strategicznej interwencji: problemowe – podregiony NUTS 3 oraz bieguny wzrostu – miejskie obszary funkcjonalne.

OSI problemowe obejmują podregiony NUTS 3 województwa mazowieckiego. Wyznaczone zostały w celu zniwelowania istniejących problemów i barier dla rozwoju nowych lub istniejących funkcji i poprawy warunków życia mieszkańców w podregionach województwa mazowieckiego. Interwencję w każdym OSI problemowym ograniczono do dwóch kluczowych obszarów tematycznych. Bieguny wzrostu (istniejące i potencjalne) obejmują miasta wraz z obszarami funkcjonalnymi (MOF).[6]

Gmina Stara Biała znajduje się w MOF Płocka oraz w płockim obszarze strategicznej interwencji.

W ramach MOF Płocka niezbędne jest efektywne wykorzystanie potencjału, którym dysponują, i wzmacnianie współpracy w obszarach funkcjonalnych, tak aby miasta te mogły pełnić rolę biegunów wzrostu w swoim otoczeniu.

Interwencja w OSI płockim zorientowana będzie na niwelację deficytów komunikacyjnych, w tym związanych z wyprowadzeniem transportu materiałów niebezpiecznych poza tereny zurbanizowane, co przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa i lepszego skomunikowania – szczególnie Płocka – z pozostałą częścią kraju.

Działania w OSI płockim skoncentrowane są w następujących obszarach:

- Poprawa dostępności i bezpieczeństwa komunikacyjnego,
- Poprawa dostępności do usług publicznych i infrastruktury komunalnej.[7]

W ramach poprawy dostępności ww. gminy MOF wspólnie opracowały Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Płocka.

„Obszar Funkcjonalny Miasta Płocka" stanowi 28 JST – powiatów i ich gmin, skupia prawie 300 tys. mieszkańców. Należą do niego następujące gminy i powiaty:

- Gmina wiejska Bielsk,
- Gmina miejsko-wiejska Bodzanów,
- Gmina wiejska Brudzeń Duży,

[6] Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+
[7] Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+

- Gmina wiejska Bulkowo,
- Gmina miejsko-wiejska Drobin,
- Gmina miejsko-wiejska Gąbin,
- Gmina wiejska Gostynin,
- Gmina miejska Gostynin,
- Gmina wiejska Gozdowo,
- Gmina wiejska Łąck,
- Gmina wiejska Mochowo,
- Gmina wiejska Nowy Duninów,
- Miasto Płock,
- Gmina wiejska Rościszewo,
- Gmina miejsko-wiejska Sanniki,
- Gmina wiejska Sierpc,
- Gmina miejska Sierpc,
- Gmina wiejska Słubice,
- Gmina wiejska Słupno,
- Gmina wiejska Stara Biała,
- Gmina wiejska Staroźreby,
- Gmina wiejska Szczawin Kościelny,
- Gmina wiejska Szczutowo,
- Gmina wiejska Zawidz,
- Powiat Gostyniński,
- Powiat Płocki,
- Powiat Sierpecki.

Mapa 5. Obszary strategicznej interwencji województwa mazowieckiego

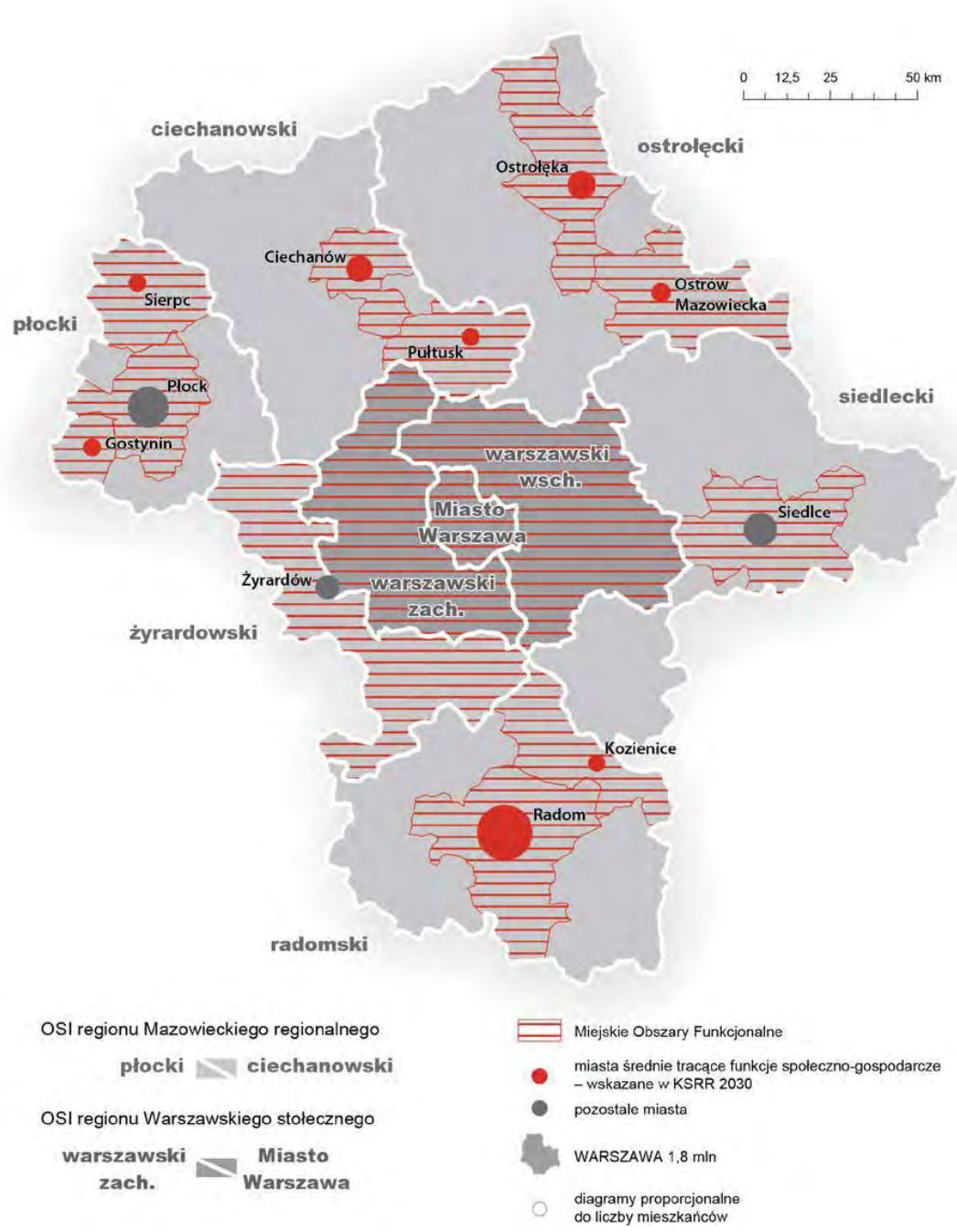

Źródło: Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+

9. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy

Nie wskazuje się obszarów strategicznej interwencji na terenie gminy Stara Biała. Gmina rozwijać się będzie w sposób zrównoważony w oparciu o istniejącą strukturą funkcjonalno-przestrzenną, która została już ukształtowana. Gmina dążyć będzie do zachowania istniejącego potencjału infrastruktury społecznej oraz wzmocnienia i modernizacji infrastruktury technicznej, w szczególności mając na względzie prognozowany rozwój funkcji mieszkaniowej, gospodarczej oraz komunikacyjnej. Problemy środowiskowe w gminie będą rozwiązywane w skali całej jej przestrzeni. Plany wykonawcze oraz inne dokumenty planistyczne mogą wskazać miejsca szczególnej koncentracji działań, np. rewitalizacji.

10. System zarządzania strategią

10.1. Zasady wdrażania i monitoringu

Strategia Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2025 – 2030 jest najważniejszym dokumentem strategicznym Gminy, wyznaczającym kierunki działań, które sukcesywnie powinny być wdrażane. Jest dokumentem komplementarnym do Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+, tj. stanowi uzupełnienie i rozwinięcie założeń rozwojowych regionu w wymiarze lokalnym. Spójność planowania na poziomie regionalnym i lokalnym jest kluczowa dla powodzenia realizacji zamierzeń rozwojowych w gminie Stara Biała.

Strategia Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2025 – 2030 jest dokumentem wyjściowym dla szeregu polityk rozwojowych poziomu lokalnego, w tym związanych z planowaniem przestrzennym, zagadnieniami społecznymi, promocją gminy, ochroną środowiska. **Jest dokumentem, który powinien być realizowany ponad podziałami politycznymi, angażując wszelkie możliwe zasoby i środki.** Ukierunkowany jest na podnoszenie jakości życia mieszkańców, powinien być co do zasady wdrażany bez względu na kadencyjność władz samorządowych.

Kluczowym aspektem zarządzania realizacją Strategii Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2025 – 2030 jest system wdrażania i monitoringu, który opierać będzie się na strukturze organizacyjnej i instytucjonalnej Gminy oraz na lokalnym partnerstwie.

Do podmiotów wdrażających Strategię należeć będzie:

- **Rada Gminy Stara Biała** – pełniąca bieżący nadzór nad realizacją Strategii, uwzględniająca jej ustalenia przy tworzeniu budżetu oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej, uchwalająca zmiany zapisów Strategii, planów zagospodarowania przestrzennego i Planu ogólnego Gminy Stara Biała,
- **Wójt Gminy Stara Biała** – podejmujący bieżące decyzje realizacyjne, przygotowujący materiały informacyjne i decyzyjne dla Rady Gminy, prowadzący działania informacyjno-promocyjne,
- **Koordynator Strategii**, gromadzący dokumentację związaną z pracami nad Strategią oraz informacje określające postępy w jej realizacji w formie sprawozdań z wykonania Strategii (przygotowywane co dwa lata),
- **Podmioty realizujące poszczególne działania opisane w Strategii**, wykonujące przyjęte zadania i opracowujące sprawozdania dotyczące tych zadań dla Koordynatora Strategii.

Monitorowanie realizacji Strategii polegać będzie na zbieraniu informacji i analizowaniu poziomu zbieżności podejmowanych działań z określonymi w Strategii kierunkami (przypisanie inwestycji/

projektu do poszczególnych kierunków działań). Uzupełnieniem monitoringu opierającego się na produktach będzie analiza wskaźnikowa, odnosząca się do wyzwań rozwoju. Monitoring będzie dokonywany co dwa lata.

System monitoringu stanowić będzie podstawę do ewaluacji i oceny stopnia aktualności Strategii. Aktualizacja Strategii możliwa będzie w przypadku stwierdzenia istotnych zmian uwarunkowań rozwojowych gminy.

10.2. Ramy finansowe i źródła finansowania

Potencjalne źródła finansowania działań ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2025-2030 to:

- środki budżetu gminy,
- środki Unii Europejskiej – fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego,
- inne fundusze zewnętrzne – np. fundusze norweskie i fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetu samorządu województwa – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetu powiatu – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- inne środki publiczne, np. fundusze celowe,
- środki prywatne, np. przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, mieszkańców.

Zdolność finansowania działań rozwojowych przez gminę Stara Białe związana jest z wydatkami majątkowymi. W okresie od 2018 do 2023 roku Gmina przeznaczała na wydatki majątkowe kwotę od 9,0 mln zł do prawie 36 mln zł rocznie. Średniorocznie dla okresu od 2018 do 2023 było to prawie 18 mln zł, a łącznie około 107 mln zł.

W tym samym okresie wydatki bieżące gminy wyniosły 357 mln zł, przy czym zauważalny był ich znaczący wzrost po 2019 roku. Średnioroczne wydatki bieżące w okresie od 2018 do 2023 r. wyniosły 59,5 mln zł. Zakłada się, że w perspektywie 2030 roku rosnąć będą dochody własne gminy, co związane będzie m. in. ze wzrostem wynagrodzeń. Przełoży się to na wzrost dochodów z tytułu podatku PIT. Rozwój funkcji mieszkaniowej i gospodarczej wpływać będzie na wzrost dochodów własnych z nieruchomości. Zakłada się, że wzrost dochodów własnych Gminy w perspektywie 2030 roku może

wynieść kilkanaście % w stosunku do poziomu z roku 2023 roku. Ponadto w perspektywie 2030 roku Gmina realizować będzie inwestycje finansowane ze środków Unii Europejskiej. Jednocześnie, jak pokazują dane za okres od 2018 do 2023 roku, wzrost wydatków majątkowych będzie korelował ze wzrostem wydatków bieżących. W perspektywie 2030 roku realne wydaje się osiągnięcie poziomu wydatków majątkowych obserwowanych w okresie poprzedzającym realizację Strategii. Będą to kwoty rzędu 18 mln zł rocznie.

Przewiduje się, że w perspektywie 2030 roku Gmina Stara Biała na działania rozwojowe (wydatki majątkowe) przeznaczy kwotę rzędu 100 mln zł.

Wykres 3. Wydatki majątkowe oraz bieżące gminy Stara Biała w okresie od 2018 do 2023 roku (w zł)

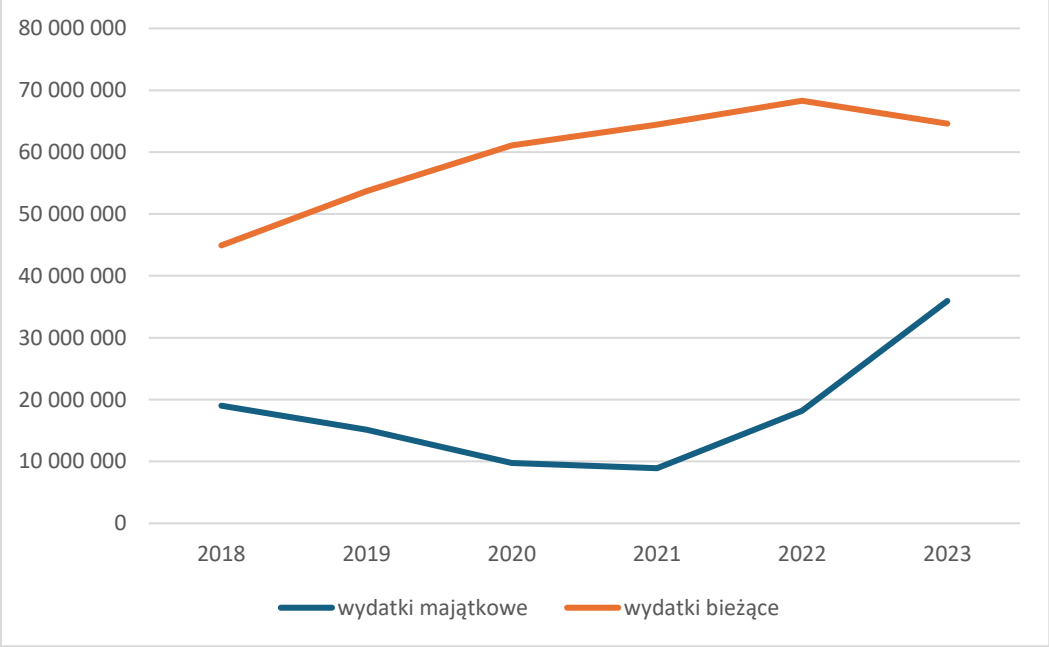

Źródło: opracowanie własne podstawie danych GUS

10.3. Wytyczne dla sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2025-2030 jest dokumentem wyjściowym dla szeregu polityk rozwojowych poziomu lokalnego, w tym związanych z planowaniem przestrzennym, zagadnieniami społecznymi, ochroną środowiska.

Poniżej przedstawiono informację nt. aktualności kluczowych polityk rozwoju poziomu lokalnego.

Tabela 2. Ocena aktualności lokalnych polityk rozwoju Gminy Stara Biała

Lp.	Dokument	Ocena aktualności	Uzasadnienie
1.	Plan ogólny Gminy Stara Biała	W trakcie opracowania	Uchwała Nr 476/LII/24 Rady Gminy Stara Biała z dnia 27 marca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Stara Biała.
2.	Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Stara Biała na lata 2023-2026	Aktualny	UCHWAŁA NR 454/XLIX/23 RADY GMINY STARA BIAŁA z dnia 28 grudnia 2023 r. Założenia dokumentu wpisują się w cele i kierunki rozwoju strategii rozwoju.
3.	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Biała na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028	Aktualny	UCHWAŁA NR 264/XXIX/12 RADY GMINY STARA BIAŁA z dnia 14 stycznia 2022 r. Założenia dokumentu wpisują się w cele i kierunki rozwoju strategii rozwoju.
4.	Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stara Biała na lata 2022-2026	Aktualny	UCHWAŁA NR 271/XXIX/21 RADY GMINY STARA BIAŁA z dnia 14 stycznia 2022 r. Założenia dokumentu wpisują się w cele i kierunki rozwoju strategii rozwoju.

Źródło: opracowanie własne

10.4. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

W tym rozdziale przedstawiono wytyczne odnoszące się do systemu monitoringu. System monitoringu stworzony został z myślą o stałej obserwacji zmian zachodzących w przestrzeni gminy, które można powiązać z zakresem prowadzonej interwencji publicznej.

System monitoringu opiera się na następujących danych:

- **Wskaźniki produktu** – odnoszące się do kierunków działań. Jest to swoista lista sprawdzająca, odnosząca się do działań, projektów, inwestycji, przedsięwzięć, które podejmowane będą przez lub z inicjatywy Gminy Stara Biała, które można przypisać do poszczególnych kierunków działań. Lista wskaźników produktu umożliwia faktyczne śledzenie postępów realizacji Strategii. Punktem wyjścia będą dane dla 2025 roku. Kluczowe dla pomiaru w oparciu o wskaźniki produktu będzie zorganizowanie systemu pozyskiwania danych pochodzących z rozproszonego systemu. Jednocześnie przy doborze wskaźników kierowano się zasadą możliwości pozyskania danych przez zasoby gminne. Większość wskaźników to faktycznie dane i informacje nt. realizowanych inwestycji i projektów przez Gminę Stara Biała lub podmioty publiczne. Dane pochodzić będą z różnych wydziałów i instytucji, dlatego ważne jest zbudowanie wewnętrznego systemu komunikacji.
- **Wskaźniki rezultatu** – odnoszące się do wyzwań rozwojowych i oceniające oczekiwane efekty realizacji polityki rozwoju Gminy Stara Biała.

Szczegółowy zakres monitoringu oraz projekt raportu z realizacji Strategii Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2025-2030 zostanie opracowany w formie osobnego dokumentu. Poniżej przedstawiono propozycje wskaźników produktu odnoszących się do priorytetów oraz wskaźników rezultatu odnoszących się do wyzwań rozwoju.

Tabela 3. Propozycja wskaźników rezultatu i przypisanych do priorytetów Strategii Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2025-2030

Priorytet	Wskaźnik	Typ wskaźnika[8]	Źródło
Priorytet 1.1. Aktywni mieszkańcy	Liczba osób uczestniczących w konsultacjach społecznych	R	Gmina Stara Biała
	Liczba osób korzystających ze świetlic wiejskich	R	Gmina Stara Biała
	Liczba osób wspartych w ramach usług opiekuńczych	R	Gmina Stara Biała
	Liczba przestępstw ogółem	R	Policja
	Liczba konsultacji społecznych	P	Gmina Stara Biała
	Liczba utworzonej/ zmodernizowanej infrastruktury społecznej	P	Gmina Stara Biała
	Liczba wspartych miejsc/ obiektów i przestrzeni publicznych	P	Gmina Stara Biała
	Udział środków przeznaczanych na wsparcie realizacji zadań przez NGO w stosunku do wydatków bieżących	P	Gmina Stara Biała
	Liczba wspartych klubów sportowych	P	Gmina Stara Biała
Priorytet 1.2. Dostępne usługi publiczne	Liczba członków grup artystycznych	R	Gmina Stara Biała
	Liczba osób ćwiczących z klubach sportowych	R	GUS
	Wyniki egzaminu 8-klasisty	R	OKE
	Liczba miejsc w żłobkach	R	Gmina Stara Biała
	Liczba osób korzystających z instytucji kultury	R	Gmina Stara Biała
	Liczba osób korzystających z instytucji sportu i rekreacji	R	Gmina Stara Biała
	Liczba wspartych/ utworzonych żłobków	P	Gmina Stara Biała
	Liczba wspartych uczniów w ramach zajęć dodatkowych/ edukacji włączającej	P	Gmina Stara Biała
	Liczba wspartej infrastruktury czasu wolnego na bazie walorów przyrodniczych i krajobrazowych	P	Gmina Stara Biała

[8] R – rezultatu, P – produktu

Priorytet	Wskaźnik	Typ wskaźnika[8]	Źródło
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	P	Gmina Stara Biała
Priorytet 1.3. Gmina zintegrowana funkcjonalnie i przestrzenie	Liczba osób korzystających z komunikacji publicznej na terenie gminy.	R	Gmina Stara Biała
	Długość wspartych dróg	P	Gmina Stara Biała
	Długość wspartych dróg i ścieżek rowerowych		Gmina Stara Biała
Priorytet 2.1. Gmina otwarta na przedsiębiorców	Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy (REGON)	R	GUS
	Wysokość dochodu Gminy z podatku od nieruchomości	R	Gmina Stara Biała
	Wysokość dochodu Gminy z podatku CIT	R	Gmina Stara Biała
	Liczba osób bezrobotnych	R	PUP
	Liczba przyjętych/ zaktualizowanych MPZP	R	Gmina Stara Biała
	Powierzchnia wspartych/ zainwestowanych terenów inwestycyjnych	P	Gmina Stara Biała
	Liczba utworzonych instalacji OZE	P	Gmina Stara Biała
Priorytet 2.2. Atrakcyjna oferta mieszkaniowa	Liczba mieszkańców	R	Gmina Stara Biała
	Wysokość dochodu Gminy z podatku PIT	R	Gmina Stara Biała
	Liczba/ powierzchnia podłączonych do infrastruktury sieciowej działek inwestycyjnych	P	Gmina Stara Biała
	Długość wspartej/ utworzonej infrastruktury kanalizacyjnej	P	Gmina Stara Biała
Priorytet 3.1. Dobry stan środowiska	Ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie w stosunku do ogółu zebranych odpadów komunalnych	R	Gospodarka Komunalna "Stara Biała" Sp. z o.o.
	Stan wód powierzchniowych	R	GDOŚ
	Stan powietrza atmosferycznego	R	GDOŚ
	Liczba obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym	R	Gmina Stara Biała

Priorytet	Wskaźnik	Typ wskaźnika[8]	Źródło
	Liczba poddanych termomodernizacji obiektów gminnych	P	Gmina Stara Biała
	Liczba gospodarstw, którym udzielono wsparcia finansowego na zmianę systemu ogrzewania i termomodernizację	P	Gmina Stara Biała
	Liczba wspartych obiektów zabytkowych	P	Gmina Stara Biała
Priorytet 3.2. Adaptacja do zmian klimatu i zachowanie bioróżnorodności	Powierzchnia obszarów chronionych	R	GDOŚ/ GUS
	Liczba zrealizowanych przez Gminę inwestycji z zakresu zwiększania retencji	P	Gmina Stara Biała
	Liczba zrealizowanych przez Gminę działań z zakresu ochrony przyrody/ zachowania bioróżnorodności	P	Gmina Stara Biała

Źródło: opracowanie własne

11. Spójność strategii rozwoju gminy ze strategią rozwoju województwa

Założenia Strategii Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2025-2030 spójne są ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

Strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa, określającym kierunki polityki rozwoju w perspektywie średnio- i długookresowej, wskazującym główne wyzwania, a także cele rozwojowe regionu do zrealizowania przez samorząd województwa oraz inne podmioty. Jest punktem odniesienia dla innych dokumentów strategicznych, programowych i planistycznych na poziomie regionalnym oraz lokalnym.

Tabela 4. Spójność założeń Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze oraz Strategii Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2025-2030

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze	**Strategia Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2025-2030**
Obszar gospodarka	
1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości	Priorytet 2.1. Gmina otwarta na przedsiębiorców
2. Rozwój zintegrowanego systemu sprzyjającego generowaniu i absorpcji innowacji	Brak bezpośrednich powiązań
3. Cyfryzacja gospodarki	Brak bezpośrednich powiązań
4. Rozwój konkurencyjnej gospodarki	Priorytet 2.1. Gmina otwarta na przedsiębiorców
5. Rozwój miast jako centrów aktywności gospodarczej	Brak bezpośrednich powiązań
6. Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich	Priorytet 2.1. Gmina otwarta na przedsiębiorców
Obszar dostępność	
7. Zwiększenie dostępności transportowej i spójności przestrzennej regionu oraz udziału środków transportu przyjaznych dla środowiska, mieszkańców i przestrzeni	Priorytet 1.3. Gmina zintegrowana funkcjonalnie i przestrzennie
8. Rozwój uporządkowanej sieci osadniczej, sprzyjającej wykorzystaniu transportu zbiorowego i ruchowi niezmotoryzowanemu	Priorytet 1.3. Gmina zintegrowana funkcjonalnie i przestrzenie
9. Udrożnienie systemu tranzytowego i ograniczenie ruchu tranzytowego na pozostałych trasach	Brak bezpośrednich powiązań
Obszar środowisko i energetyka	

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze	Strategia Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2025-2030
10. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska	Priorytet 3.1. Dobry stan środowiska
11. Proekologiczna transformacja energetyki	Priorytet 3.1. Dobry stan środowiska
12. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu	Priorytet 3.2. Adaptacja do zmian klimatu i zachowanie bioróżnorodności
13. Poprawa jakości środowiska	Priorytet 3.1. Dobry stan środowiska
14. Podnoszenie efektywności energetycznej	Priorytet 3.1. Dobry stan środowiska
Obszar społeczeństwo	
15. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego	Priorytet 1.1. Aktywni mieszkańcy
16. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz zmniejszenie różnic w dostępie do świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych	Priorytet 1.2. Dostępne usługi publiczne
17. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców	Priorytet 1.1. Aktywni mieszkańcy
18. Rozwój priorytetowych dla województwa dziedzin nauki	Brak bezpośrednich powiązań
19. Włączenie i integracja społeczna	Priorytet 1.1. Aktywni mieszkańcy
Obszar kultura i dziedzictwo	
20. Ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego	Priorytet 3.1. Dobry stan środowiska
21. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego, potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju gospodarczego i promocji województwa	Priorytet 2.2. Atrakcyjna oferta mieszkaniowa
22. Upowszechnianie kultury i twórczości	Priorytet 1.2. Dostępne usługi publiczne
23. Kreowanie miast i wsi jako centrów aktywności kulturalnej i turystycznej	Priorytet 1.2. Dostępne usługi publiczne Priorytet 2.2. Atrakcyjna oferta mieszkaniowa

Źródło: opracowanie własne

Założenia Strategii Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2025-2030 wpisują się w wymiar terytorialny polityki rozwoju województwa mazowieckiego. Sposób prowadzenia polityki rozwoju przestrzennego regionu wynika z ustaleń Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, przyjętego uchwałą UCHWAŁA NR 22/18 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego.

Zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego gmina Stara Biała zlokalizowana jest w granicach płockiego obszaru funkcjonalnego. Obszar obejmuje powiaty płocki i sierpecki. Obszar płocki należy do obszarów o niższym dostępie do dóbr i usług.[9]

Rysunek 4. Obszary funkcjonalne województwa mazowieckiego

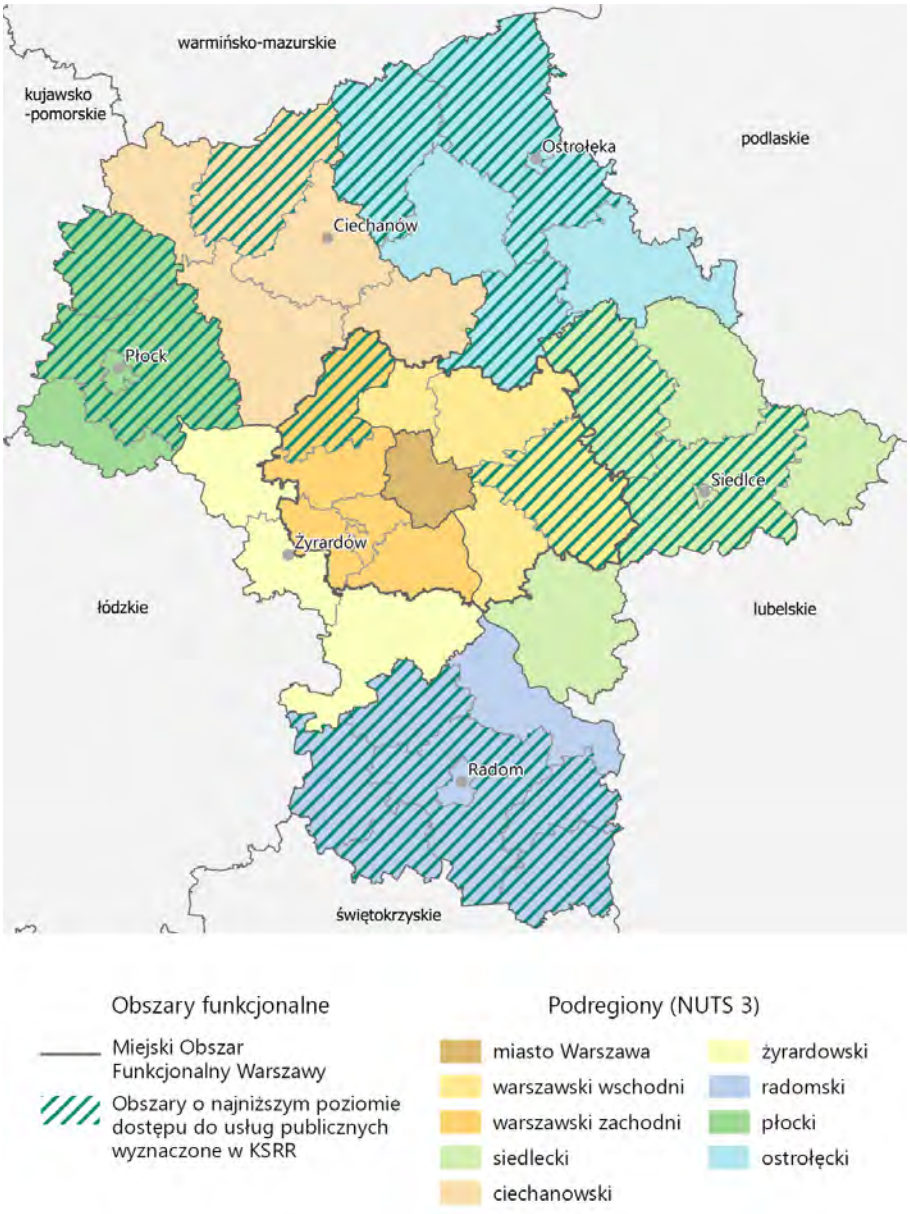

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego

[9] Określone w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (dalej: KSRR).

W PZPWM określono 6 obszarów o niższym dostępie do dóbr i usług:

- obszar radomski – powiaty: białobrzeski, lipski, przysuski, radomski, szydłowiecki, zwoleński,
- obszar siedlecki – powiaty: siedlecki, węgrowski,
- obszar ostrołęcki – powiaty: ostrołęcki, przasnyski, wyszkowski,
- obszar ciechanowski – powiat mławski,
- obszar płocki – powiaty: płocki, sierpecki,
- obszar centralny – powiaty: miński, nowodworski,

Zgodnie z PZPWM wszystkie działania związane z planowaniem przestrzennym oraz programowaniem strategicznym w ww. obszarach powinny być ukierunkowane na ożywienie gospodarcze obszarów, poprawę warunków życia mieszkańców, zahamowanie nadmiernej migracji ludzi wykształconych i przedsiębiorczych, podniesienie mobilności mieszkańców oraz zmniejszenie poziomu bezrobocia. [10]

Stara Biała stanowi część obszaru żywicielskiego. W PZPWM wyznaczono 6 obszarów, które stanowią o samowystarczalności żywnościowej województwa, ale są również obszarami o znaczeniu ponadregionalnym, są to:

- Obszar płocki,
- Opinogórski,
- Nadbużański,
- Sochaczewsko-grójecki,
- Garwolińsko-kozienicki,
- Lipski.

Obszary te obejmują około 1/3 powierzchni województwa i stanowią szczególnie cenny zasób dla produkcji żywności – charakteryzują się wysokim potencjałem przyrodniczym, wykształconymi specjalizacjami oraz ponadprzeciętną towarowością produkcji rolniczej.[11]

[10] Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego
[11] Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego

Rysunek 5. Obszary predestynowane do pełnienia funkcji żywicielskich o strategicznym znaczeniu

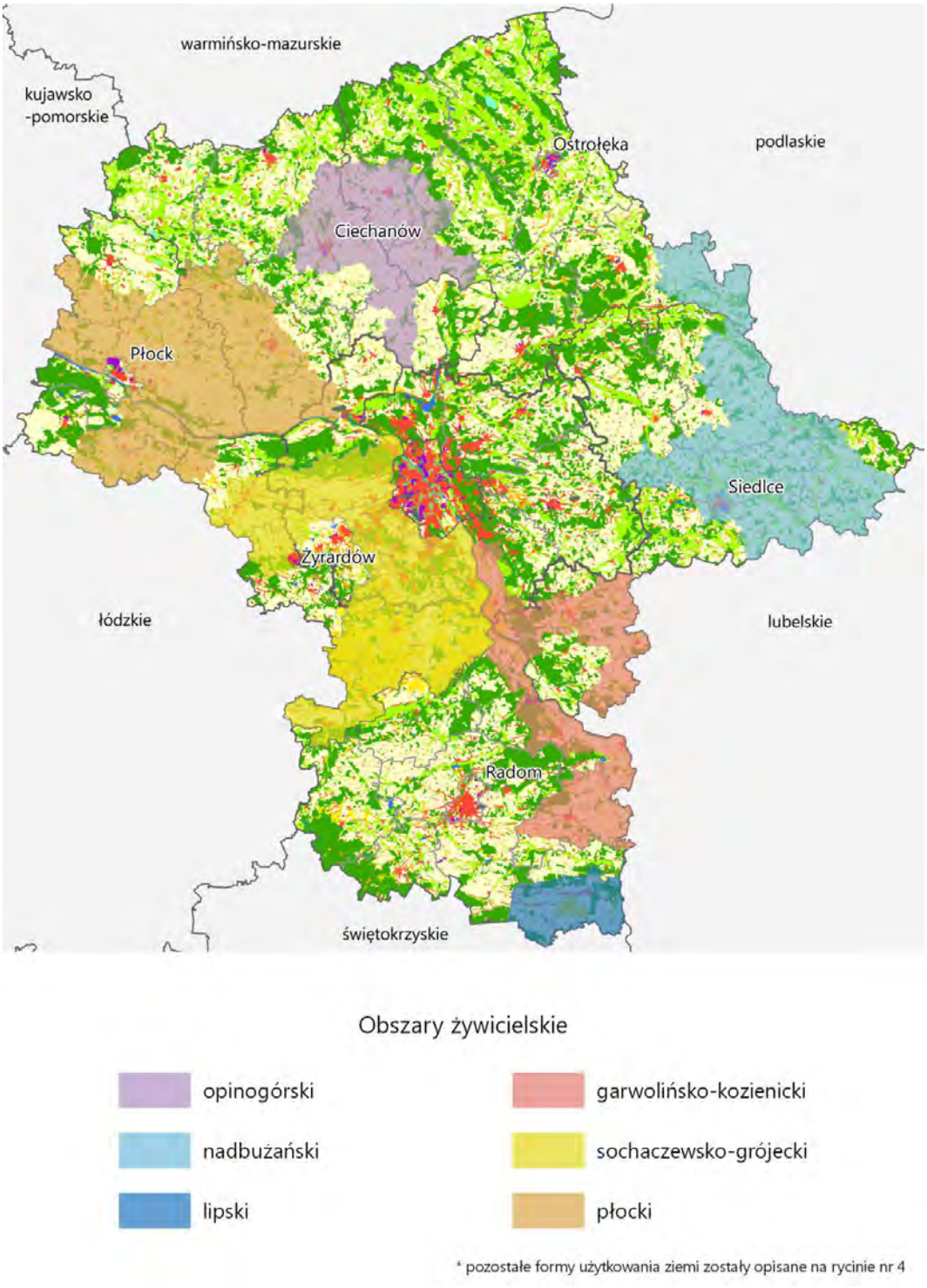

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego

W zakresie zrównoważonego kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej w Planie uwzględnia się działania:

- przeciwdziałanie nadmiernemu przeznaczaniu gruntów rolnych na inne cele poprzez uwzględnianie w SUiKZP uwarunkowań wynikających ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz przeciwdziałanie przeznaczaniu przez gminy gruntów rolnych klas I-III na cele nierolnicze w MPZP z uwzględnieniem struktury użytków rolnych oraz uwzględnianie położenia i sąsiedztwa w procesie decyzyjnym;
- ochronę przed presją urbanizacyjną najcenniejszych i najbardziej produktywnych elementów rolniczej przestrzeni produkcyjnej (predestynowanych do pełnienia funkcji żywicielskich o strategicznym znaczeniu w województwie mazowieckim, ze szczególnym uwzględnieniem: Równiny Łowicko-Błońskiej, Wysoczyzn: Ciechanowskiej, Płońskiej i Siedleckiej, rejonu Grójca oraz obszarów nadwiślańskich w powiatach: garwolińskim, kozienickim i lipskim);
- ograniczanie przeznaczania najlepszych gleb pod uprawy roślin energetycznych;
- przeciwdziałanie fragmentacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw, w tym scalanie gruntów i zagospodarowanie poscaleniowe;
- zachowywanie funkcji towarzyszących produkcji żywności, m.in.: utrzymywanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego, zachowywanie wolnych przestrzeni użytkowanych rolniczo, utrzymywanie trwałych użytków zielonych dla ochrony bioróżnorodności;
- wzmacnianie wykształconych kierunków produkcji rolniczej oraz zwiększanie towarowości gospodarstw rolnych w celu utrzymania wysokiego poziomu i jakości produkcji rolniczej tych obszarów;
- upowszechnianie działań rolno-środowiskowo-klimatycznych zapewniających rozwój gospodarki rolnej zintegrowanej z ochroną zasobów i walorów przyrodniczych, w tym rozwój rolnictwa ekologicznego;
- działania na rzecz poprawy warunków glebowo-wodnych dla rolnictwa m.in. poprzez budowę i renowację infrastruktury nawadniającej i odwadniającej;
- upowszechnienie działań polegających na wdrożeniu zapisów Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, tzw. programu azotanowego.[12]

[12] Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego

12. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112), zwanej dalej OOŚ, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Celem prognozy jest ustalenie, czy zapisy projektowanej Strategii nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi osoby dokument.

13. Spis map, rysunków, tabel i wykresów

Mapa 1. Struktura osadnicza gminy Stara Biała 43
Mapa 2. System powiązań przyrodniczych na obszarze gminy Stara Biała 48
Mapa 3. Główne korytarze i elementy sieci transportowej na terenie gminy Stara Biała..... 50
Mapa 4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej gminy Stara Biała 56
Mapa 5. Obszary strategicznej interwencji województwa mazowieckiego..... 63

Rysunek 1. Schemat prac nad Strategią Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2025 - 2030..... 5
Rysunek 2. Wyzwania rozwojowe Gminy Stara Biała 28
Rysunek 3. Cele i priorytety Strategii Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2025-2030..... 31
Rysunek 4. Obszary funkcjonalne województwa mazowieckiego 75
Rysunek 5. Obszary predestynowane do pełnienia funkcji żywicielskich o strategicznym znaczeniu... 77

Tabela 1. Czynniki rozwojowe SWOT gminy Stara Biała 22
Tabela 2. Ocena aktualności lokalnych polityk rozwoju Gminy Stara Biała 68
Tabela 3. Propozycja wskaźników rezultatu i przypisanych do priorytetów Strategii Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2025-2030..... 70
Tabela 4. Spójność założeń Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze oraz Strategii Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2025-2030 73

Wykres 1. Prognoza demograficzna dla gminy Stara Biała w perspektywie 2053 roku 8
Wykres 2. Prognoza demograficzna dla gminy Stara Biała – stan ludności wg wybranych grup wieku .. 8
Wykres 3. Wydatki majątkowe oraz bieżące gminy Stara Biała w okresie od 2018 do 2023 roku (w zł) 67